

Consiliul
Uniunii Europene

Bruxelles, 20 iunie 2016
(OR. en)

10255/16

COHOM 79
COPS 192
CFSP/PESC 485
CSDP/PSDC 344
FREMP 116
INF 110
JAI 579
RELEX 517

REZULTATUL LUCRĂRILOR

Sursă:	Secretariatul General al Consiliului
Data	20 iunie 2016
Destinatar:	Delegațiile
Nr. doc. ant.:	10138/16 COHOM 72 COPS 188 CFSP/PESC 478 CSDP/PSDC 338 FREMP 111 INF 108 JAI 570 RELEX 513
Subiect:	Raportul anual al UE privind drepturile omului și democrația în lume în 2015 – Partea tematică

În anexă, se pune la dispoziția delegațiilor Raportul anual al UE privind drepturile omului și democrația în lume în 2015 – Partea tematică, adoptat de Consiliu cu ocazia celei de a 3477-a reuniuni a sale, care a avut loc la 20 iunie 2016.

**RAPORTUL ANUAL AL UE
PRIVIND DREPTURILE OMULUI ȘI DEMOCRAȚIA
ÎN LUME ÎN 2015**

**Partea tematică
(Consiliul Afaceri Externe, 20 iunie 2016)**

Cuprins

Cuprins	2
1. Introducere	3
2. Abordarea UE bazată pe drepturile omului în ceea ce privește conflictele și crizele.....	11
3. Abordarea principalelor provocări din domeniul drepturilor omului și al democrației.....	22
4. Drepturile omului în ansamblul politicilor externe ale UE	48

1. Introducere

Pe fondul instabilității și al conflictelor din Orientul Mijlociu și din regiuni din Asia și Africa, precum și al crizei migrației care a urmat și al atacurilor teroriste repetate comise împotriva civililor, 2015 a fost un an de provocări extraordinare pentru Uniunea Europeană și comunitatea internațională în general. ISIL/Da'esh și-a extins aria de control până la zone din Siria și Irak, săvârșind atrocități în masă și atacuri care au implicat încălcarea drepturilor omului, vizând în special grupurile minoritare. În multe alte părți ale lumii au fost înregistrate încălcări grave ale drepturilor omului și o tendință îngrijorătoare caracterizată prin hărțuirea și comiterea de atacuri împotriva activiștilor și a societății civile.

În 2015, UE a adoptat noul **Plan de acțiune al UE privind drepturile omului și democrația (2015-2019)**¹, care prezintă prioritățile și strategia UE pentru următorii cinci ani. Scopul acestui plan de acțiune este de a continua punerea în aplicare a **Cadrului strategic privind drepturile omului și democrația din 2012**², cu suficientă flexibilitate pentru a răspunde noilor provocări. Planul vizează, de asemenea, o mai bună abordare a chestiunilor prin intermediul unor acțiuni bine direcționate și al utilizării sistematice și coordonate a tuturor instrumentelor UE, în special a orientărilor, a seturilor de instrumente și a altor poziții convenite ale UE, precum și a diferitelor instrumente de finanțare externă, îndeosebi a Instrumentului european pentru democrație și drepturile omului. Planul de acțiune a fost elaborat pe baza Comunicării comune intitulată „Menținerea drepturilor omului în centrul agendei UE”³, prezentată de Înalțul Reprezentant și de Comisia Europeană.

¹ *Planul de acțiune al UE privind drepturile omului și democrația:*
http://eeas.europa.eu/human_rights/docs/eu_action_plan_on_human_rights_and_democracy_en.pdf. Noul plan de acțiune se împarte în următoarele **5 capitole: I.** Stimularea participării active a actorilor locali **II.** Abordarea provocărilor din domeniul drepturilor omului **III.** Asigurarea unei abordări cuprinzătoare în materie de drepturi ale omului în ceea ce privește conflictele și crizele **IV.** Promovarea unei coerențe și a unei consecvențe sporite și **V.** O politică mai eficace a UE de sprijinire a drepturilor omului și a democrației.

² Consiliul Uniunii Europene, *Cadrul strategic al UE și Planul de acțiune al UE privind drepturile omului și democrația*, 11737/12, 25 iunie 2012:

<http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-11737-2012-INIT/en/pdf> ,

³ JOIN(2015) 16 final:

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:52015JC0016&rid=2>

Reprezentantul special al UE (RSUE) pentru drepturile omului, Stavros Lambrinidis, numit în 2012, și-a continuat activitatea – sub autoritatea ÎR/VP – în direcția sporirii coerenței, a eficacității și a vizibilității drepturilor omului în cadrul politicii externe a UE. În 2015, s-a pus un accent deosebit pe consolidarea angajamentului UE în domeniul drepturilor omului cu partenerii strategici care au o prezență regională și multilaterală importantă, inclusiv prin intermediul noilor vizite efectuate în Mexic, Brazilia, China și Africa de Sud; s-a acordat o atenție sporită vecinătății UE, inclusiv prin vizite efectuate în premieră în Maroc și Azerbaidjan; a fost continuată implicarea susținută în anumite țări în tranziție, inclusiv Myanmar/Birmania și Bahrain, și au fost lansate primele discuții referitoare la drepturile omului cu Cuba; și a fost sporită vizibilitatea implicării UE alături de ONU și de mecanismele regionale pentru drepturile omului pentru a încuraja asumarea responsabilității la nivel regional și a promova universalitatea drepturilor omului, inclusiv prin lansarea unui prim dialog în materie de politici privind drepturile omului cu mecanismele privind drepturile omului ale Asociației Națiunilor din Asia de Sud-Est (ASEAN) și prin aprofundarea cooperării cu Uniunea Africană.

Din punct de vedere tematic, RSUE a continuat să pună un accent deosebit pe responsabilizarea apărătorilor drepturilor omului și a societății civile, precum și pe abordarea situației din ce în ce mai dificile cu care se confruntă aceștia în numeroase țări. Mai multe misiuni și contacte de monitorizare din 2015 s-au concentrat în mod deosebit asupra inversării tendinței de reprimare și de adoptare de noi legi restrictive privind organizațiile neguvernamentale (ONG), depunând eforturi pentru eliberarea unor apărători ai drepturilor omului, instituind mecanisme de sprijin mai eficiente și încercând să restabilească dialogul necesar pentru a aborda aceste probleme.

Prin intermediul vizitelor în aproape douăzeci de țări efectuate în 2015, al luărilor de cuvânt la numeroase reuniuni multilaterale la nivel înalt, precum și al întâlnirilor cu sute de părți interesate importante din partea guvernelor, a organizațiilor internaționale și a societății civile, RSUE a urmărit, de asemenea, să sporească eficacitatea și vizibilitatea UE ca actor mondial proeminent în domeniul drepturilor omului, pledând totodată în favoarea unor priorități majore ale UE, cum ar fi libertatea de exprimare și de asociere, drepturile femeii și ale copilului, lupta împotriva torturii, nediscriminarea, abolirea pedepsei cu moartea, drepturile economice, sociale și culturale, afacerile și drepturile omului, precum și promovarea tragerii la răspundere pentru încălcările drepturilor omului.

La **nivel multilateral**, UE a continuat să fie o susținătoare ferventă a apărării și promovării universale a drepturilor omului, desfășurând activități în special prin intermediul Comisiei a III-a a Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite și al Consiliului pentru Drepturile Omului al Organizației Națiunilor Unite, dar și prin intermediul agențiilor specializate ale ONU, cum ar fi Organizația Internațională a Muncii (OIM). În aceste contexte, UE și-a promovat prioritățile tematiche și de țară și a colaborat cu țări din toate regiunile în vederea îndeplinirii obiectivelor sale. UE a sprijinit, de asemenea, integrarea drepturilor omului în cadrul tuturor activităților Organizației Națiunilor Unite (ONU) la nivel mai general și a promovat o abordare bazată pe drepturile omului a obiectivelor de dezvoltare durabilă, adoptate prin intermediul Agendei 2030 în septembrie 2015. În februarie, Consiliul a adoptat concluzii privind prioritățile UE pe lângă forurile ONU însărcinate cu apărarea drepturilor omului⁴. UE a continuat să recurgă la un plan de lucru strategic anual, la modalități de partajare a sarcinilor cu statele membre ale UE și la activități de informare cu destinație precisă, cu scopul de a spori eficacitatea participării sale în cadrul acestor foruri. De asemenea, UE a cooperat îndeaproape cu Oficiul Înaltului Comisar al Națiunilor Unite pentru Drepturile Omului (OHCHR), cu Consiliul Europei și cu Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa (OSCE).

⁴ 6012/16: <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-6012-2016-INIT/ro/pdf>

Instrumentele UE

UE dispune de o gamă largă de politici, mijloace și instrumente de finanțare pentru promovarea și apărarea drepturilor omului. Printre acestea se numără diplomația publică (declarații ale UE), instrumentele diplomatice mai discrete (demersurile⁵ și dialogurile politice), dar și orientările în materie de drepturi ale omului și strategiile de țară privind drepturile omului, dialogurile periodice privind drepturile omului și proiectele de cooperare financiară care prevăd sprijinirea societății civile. UE depune eforturi pentru a asigura o interacțiune optimă a acestor instrumente, și anume pentru a le utiliza cât mai eficient și a le intercorela, pentru a obține cele mai bune rezultate.

Chestiunile referitoare la drepturile omului nu ar trebui abordate exclusiv în cadrul dialogurilor privind drepturile omului, de exemplu, ci sunt incluse pe ordinea de zi a altor reuniuni, inclusiv a dialogurilor politice sau a altor tipuri de dialoguri (de exemplu, dialogurile pe tema liberalizării vizelor) și a reuniunilor la nivel înalt.

Orientările privind drepturile omului: UE a adoptat 11 orientări⁶ care stabilesc domeniile prioritare ale acțiunii externe. Orientările cel mai recent adoptate sunt cele privind libertatea de religie sau de convingere și libertatea de exprimare online și offline. Acestea sunt menite, în principal, să servească drept instrument practic care să ghideze actorii UE din întreaga lume în punerea în aplicare a priorităților UE din domeniul drepturilor omului la nivel local. Orientările sunt actualizate periodic.

Strategiile de țară privind drepturile omului: aceste strategii sunt elaborate în mare măsură la nivel local de către delegațiile UE și se bazează pe o analiză a situației drepturilor omului dintr-o anumită țară. Acestea au căpătat un rol central în ceea ce privește asigurarea consecvenței politicilor. Strategiile identifică principalele priorități pentru acțiunea UE în domeniul drepturilor omului și al democrației, definesc obiectivele esențiale pe termen lung și scurt și descriu activitățile concrete care trebuie desfășurate în vederea îndeplinirii acestor obiective în țara respectivă.

⁵ Un demers este un tip de reprezentare diplomatică. Acesta constituie o interpelare formală adresată reprezentantului unei țări terțe sau al unei organizații internaționale cu scopul de a convinge, de a informa sau de a colecta opiniile oficiale ale unui guvern cu privire la o chestiune specifică. Demersul se poate efectua sub formă scrisă sau orală.

⁶ Pentru o listă completă a celor 11 orientări ale UE privind drepturile omului:
http://eeas.europa.eu/human_rights/docs/index_en.htm

Dialogurile privind drepturile omului: de-a lungul anilor, au fost instituite dialoguri privind drepturile omului cu un număr tot mai mare de țări. Printre obiectivele acestora se numără: discutarea unor chestiuni de interes comun, intensificarea cooperării în domeniul drepturilor omului în cadrul forurilor multilaterale precum Organizația Națiunilor Unite, crearea posibilității pentru UE de a împărtăși țărilor partenere preocupările sale privind încălcările drepturilor omului, colectarea de informații și încercarea de a îmbunătăți situația drepturilor omului în țara parteneră în cauză. Aceste dialoguri reprezintă instrumente esențiale care permit UE să se implice la nivel bilateral în domeniul drepturilor omului, inclusiv în ceea ce privește teme specifice, cum ar fi tortura, pedeapsa cu moartea, libertatea de religie sau de convingere, libertatea de exprimare online și offline, handicapul, drepturile femeii și ale copilului, drepturile și principiile fundamentale la locul de muncă, precum și cooperarea în cadrul forurilor multilaterale.

În 2015, UE a organizat dialoguri și consultări oficiale privind drepturile omului cu 34 de țări și grupuri regionale partenere. A fost reluat dialogul cu Egiptul și cu Tunisia (ultimul dialog cu ambele țări avusese loc în 2010) și, pentru prima dată din 2009, cu Belarus. În plus, multe dintre cele 79 de țări din Africa, zona Caraibilor și Pacific care sunt parte la Acordul de la Cotonou au purtat un dialog cu UE.

Înainte de dialogurile privind drepturile omului se desfășoară consultări cu societatea civilă la Bruxelles și în țara organizatoare a dialogului. De asemenea, sunt organizate informări cu privire la rezultatul dialogurilor. Forumurile și dialogurile de politică sunt completate de reuniuni tehnice cu organizațiile societății civile pe tot parcursul anului, în cadrul cărora UE împărtășește informații privind activități și politici. În mai 2015, a fost organizată o inițiativă inovatoare cu **Tunisia** vizând desfășurarea unui „dialog trilateral” între societatea civilă, guvernul tunisian și UE, în paralel cu dialogul privind drepturile omului dintre UE și Tunisia.

2.

UE în cadrul forurilor ONU însărcinate cu apărarea drepturilor omului

Parteneriatul UE-ONU privind drepturile omului: UE are angajamente ferme față de organismele ONU pentru drepturile omului și promovează un sistem al ONU pentru drepturile omului receptiv, eficace și cu impact puternic. UE sprijină Înalțul Comisar și personalul său în activitatea desfășurată de aceștia în domeniul drepturilor omului la nivel mondial. Aceasta promovează cooperarea deplină cu procedurile speciale ale Consiliului pentru Drepturile Omului al ONU, inclusiv prin asigurarea accesului neîngrădit al deținătorilor de mandat și a contactelor acestora cu persoane și cu societatea civilă. UE este de neclintit în angajamentul său față de organismele ONU instituite în temeiul tratatelor și se bazează pe constatările și recomandările lor în activitatea sa din fiecare țară. De asemenea, UE sprijină evaluarea periodică universală și invită toate țările să se implice pe deplin în acest proces, inclusiv prin asigurarea punerii în aplicare a recomandărilor.

Cea de a 70-a sesiune a Adunării Generale a ONU, Comisia a III-a: Comisia a III-a (Afaceri Sociale, Umanitare și Culturale) a celei de a 70-a sesiuni a Adunării Generale a ONU din octombrie-noiembrie 2015 a abordat aproximativ 60 de rezoluții, iar UE a fost foarte activă, prezentând nouă declarații oficiale și intervenind în peste 45 de dialoguri interactive cu funcționari ai ONU, cu deținători ai mandatelor privind drepturile omului și cu Înalțul Comisar pentru Drepturile Omului. UE a prezentat inițiative privind libertatea de religie sau de convingere, drepturile copilului (împreună cu GRULAC⁷), Republica Populară Democrată Coreeană (împreună cu Japonia) și Myanmar/Birmania, toate fiind adoptate cu un sprijin larg, și a sprijinit, de asemenea, o serie de inițiative ale partenerilor, printre care rezoluții privind Iranul, Siria și apărătorii drepturilor omului.

Consiliul pentru Drepturile Omului al Organizației Națiunilor Unite, sesiunile 28-30 și două sesiuni speciale:

2015 a fost încă un an plin pentru Consiliul pentru Drepturile Omului, date fiind cele trei sesiuni ordinare completate de două sesiuni speciale: una desfășurată la 1 aprilie „având în vedere atacurile teroriste și abuzurile și încălcările drepturilor omului comise de gruparea teroristă Boko Haram”, iar cealaltă la 17 decembrie „dedicată modalităților de prevenire a deteriorării suplimentare a situației drepturilor omului în Burundi”.

⁷ GRULAC – Grupul statelor din America Latină și din Caraibi

Organizația Internațională a Muncii (OIM), Conferința internațională a muncii și Consiliul de administrație: în 2015 UE a formulat 55 de declarații în cadrul OIM cu ocazia celei de a 104-a Conferințe internaționale a muncii, cu ocazia celei de a 323-a, a 324-a și a 325-a sesiuni a Consiliului de administrație, precum și în cadrul a două reuniuni tripartite. UE și statele sale membre au sprijinit principiile și drepturile fundamentale la locul de muncă, dezvoltarea durabilă, protecția lucrătorilor, în special împotriva formelor de muncă inacceptabile, precum și monitorizarea progreselor realizate în direcția asigurării unei munci decente. Acestea au abordat încălcările standardelor fundamentale de muncă privind munca forțată în Eritreea, Mauritania, Myanmar și Qatar, munca copiilor în Cambodgia și Camerun și libertatea de asociere în Bangladesh, Belarus, Fiji, Guatemala și Swaziland. De asemenea, UE a sprijinit cu fermitate activitatea mecanismului unic de supraveghere a standardelor al OIM.

Instrumentul european pentru democrație și drepturile omului (IEDDO)

Instrumentul european pentru democrație și drepturile omului (IEDDO) este unul dintre principalele instrumente de finanțare externă utilizate în promovarea și sprijinirea democrației și a drepturilor omului la scară mondială. Valorificând punctul său forte, și anume capacitatea de a acționa fără să aibă nevoie de aprobarea guvernului-gazdă, IEDDO se poate concentra asupra chestiunilor sensibile și a abordărilor inovatoare și poate coopera direct cu organizații ale societății civile izolate sau marginalizate.

În comparație cu perioada 2007-2013, în perioada 2014-2020 IEDDO a fost adaptat pentru a răspunde noilor realități, având o abordare mai strategică și proceduri ușor de utilizat. Bugetul acestui instrument a fost majorat, permițând astfel UE să ofere mai mult sprijin pentru dezvoltarea unor societăți civile înfloritoare și pentru rolul specific al acestora ca actori esențiali în direcția unor schimbări pozitive în sprijinul drepturilor omului și al democrației. Aceasta include îmbunătățirea capacității UE de a reacționa prompt în situații de urgență legate de drepturile omului, precum și creșterea sprijinului acordat mecanismelor internaționale și regionale de apărare a drepturilor omului.

De asemenea, se acordă sprijin pentru efectuarea unor misiuni de observare a alegerilor, pentru monitorizarea punerii în aplicare a recomandărilor acestora, precum și pentru îmbunătățirea proceselor democratice și electorale. De asemenea, obiectivele specifice ale IEDDO au fost mai bine definite în ceea ce privește apărarea drepturilor omului și susținerea proceselor democratice, incluzând, în special:

- o formulare mai fermă privind rolul societății civile, inclusiv o trimitere specifică la cooperarea dintre societatea civilă și autoritățile locale și instituțiile de stat relevante;
- un accent mai puternic pe fiecare grup vulnerabil [minoritățile naționale, etnice, religioase și lingvistice, femeile, persoanele lesbiene, gay, bisexuale, transgen și intersexuale (LGBTI), popoarele indigene];
- un accent mai puternic pe drepturile economice, sociale și culturale.

2. Abordarea UE bazată pe drepturile omului în ceea ce privește conflictele și crizele

Integrarea drepturilor omului în prevenirea conflictelor, gestionarea crizelor și justiția de tranziție.

În 2015, conflictele și crizele au afectat viețile a milioane de civili. Încălcările grave ale dreptului internațional umanitar și ale dreptului internațional al drepturilor omului sunt frecvente în multe conflicte armate. O componentă a angajamentului UE față de drepturile omului o constituie integrarea considerentelor legate de drepturile omului în toate politicile și instrumentele sale de finanțare care vizează aceste aspecte.

UE a luat măsuri suplimentare în 2015 pentru a integra politicile sale privind drepturile omului și aspectele legate de gen în planificarea, punerea în aplicare, executarea și evaluarea **misiunilor și operațiilor din cadrul politicii de securitate și apărare comune (PSAC)**.

În conformitate cu procedurile de gestionare a crizelor din 2013⁸, considerentele care țin de gen și de drepturile omului au fost abordate pe parcursul procesului de planificare a noilor misiuni și operații, iar o analiză a situației privind drepturile omului și aspectele legate de gen a fost integrată în documentele de planificare din cadrul PSAC. În 2015, majoritatea misiunilor și operațiilor PSAC au beneficiat de consilieri sau de puncte focale pentru drepturile omului și aspecte legate de gen. Sarcinile consilierilor și ale punctelor focale includ atât integrarea drepturilor omului și a dimensiunii de gen în activitatea misiunii sau a operației, cât și implementarea de activități specifice.

Aspectele legate de drepturile omului și de gen sunt incluse, de asemenea, în formarea din domeniul PSAC, și anume în formarea de orientare PSAC, în formarea anterioară desfășurării și în cursurile aferente reformei sectorului de securitate (RSS) organizate de diferite state membre în cadrul Colegiului European de Securitate și Apărare (CESA). Drepturile omului și aspectele legate de gen sunt de asemenea evidențiate în cadrul cursurilor de nivel înalt și al cursurilor destinate șefilor de prim rang ai misiunilor. Totodată, cursuri de formare specializate privind drepturile omului, genul, copiii și conflictele armate, protecția civililor și prevenirea conflictelor sunt disponibile prin intermediul CESA și al altor inițiative ale statelor membre.

⁸ 7660/2/13 REV 2:
<http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-7660-2013-REV-2/en/pdf>

În cursul anului 2015, UE a jucat un rol important, inclusiv prin intermediul consultanței tehnice oferite de **misiunea de consiliere în Ucraina (EUAM)**, în elaborarea Strategiei naționale ucrainene în domeniul drepturilor omului, aprobată de președintele Petro Poroșenko în august 2015, precum și a Planului de acțiune privind punerea în aplicare a strategiei în perioada 2016-2020. Consultanții EUAM au participat la grupuri de lucru și au prezentat recomandări care au fost incluse în proiectul final al planului de acțiune. Contribuțiile-cheie furnizate de EUAM au inclus consilierea privind combaterea torturii și a tratamentelor inumane, protecția drepturilor deținuților, reforme fundamentale ale sistemului penitenciar, garantarea dreptului la un proces echitabil, dreptul la viață privată, precum și libertatea de întrunire pașnică. EUAM a pledat pentru egalitatea de gen, pentru ratificarea Convenției de la Istanbul (privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice), precum și pentru adoptarea unui plan național de acțiune pentru punerea în aplicare a Rezoluției 1325 a Consiliului de Securitate al ONU (care abordează impactul războiului asupra femeilor și rolul pe care femeile îl pot juca în gestionarea conflictelor).

În noiembrie 2015, Consiliul a adoptat concluzii și cadrul de politici al UE privind sprijinul acordat **justiției de tranziție**⁹. UE a devenit astfel prima organizație regională care dispune de o strategie dedicată în ceea ce privește justiția de tranziție. Cadrul de politici demonstrează angajamentul UE față de justiția de tranziție și consolidează coerența implicării UE. Totodată, acesta oferă orientări pentru personalul UE și al statelor membre ale UE.

La nivel practic, UE a rămas activă în domeniu, implicându-se în țări în tranziție prin intermediul eforturilor sale în materie de răspuns la criză, prevenire a conflictelor, redresare postconflict, securitate și dezvoltare. Chestiunea a fost abordată în cadrul a peste 12 dialoguri politice cu țări partenere pe parcursul anului 2015. În octombrie a fost numit un trimis al UE pentru procesul de pace din Columbia cu scopul de a oferi sprijin în punerea în aplicare a acordului de pace încheiat în această țară la 23 septembrie. De asemenea, au fost organizate formări pe parcursul întregului an pentru personalul UE și cel al statelor membre care desfășoară activități privind justiția de tranziție.

⁹ 13576/15: <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-13576-2015-INIT/ro/pdf>

UE a fost în continuare unul dintre cei mai importanți contribuitori financiari la inițiativele legate de justiția de tranziție din întreaga lume, oferind finanțare pentru justiție, pentru inițiative de aflare a adevărului, pentru reforme instituționale și programe de despăgubiri, inclusiv prin sprijinirea societății civile și a grupurilor de victime. Proiectele finanțate în 2015 au variat de la un proiect-pilot de mici dimensiuni în Republica Democratică Congo (RDC) privind sprijinirea accesului la justiție pentru victime la acordarea de sprijin la scară largă pentru formarea procurorilor și la campanii de informare pentru Tribunalul Penal Internațional al ONU pentru Fosta Iugoslavie (TPII). UE a sprijinit, de asemenea, accesul la justiție pentru victime printr-un program global privind justiția de tranziție care ia în considerare dimensiunea de gen, pus în aplicare împreună cu UN Women.

UE a continuat să coopereze îndeaproape cu ONU (în special cu raportorul special pentru promovarea adevărului, justiției, despăgubirilor și garanțiilor de nerepetare), cu organizații regionale și cu societatea civilă în sprijinirea justiției de tranziție.

UE a continuat să depună eforturi cu scopul de a asigura faptul că autorii de genocid, crime de război și crime împotriva umanității sunt trași la răspundere pentru acțiunile lor, precum și de a obține justiție pentru victimele atrocităților. În acest context, UE a continuat să sprijine **Curtea Penală Internațională (CPI)**¹⁰, nu în ultimul rând prin oferirea de sprijin politic Curții în cadrul forurilor multilaterale precum Consiliul de Securitate al ONU și Consiliul pentru Drepturile Omului al ONU. UE a oferit asistență financiară Curții și actorilor din cadrul societății civile care au susținut cauza Curții.

Exemple de astfel de sprijin au fost implicarea continuă a UE față de universalitatea Statutului de la Roma și promovarea unei mai bune înțelegeri a mandatului CPI. UE a continuat să depună toate eforturile pentru a aprofunda acest proces cu statele terțe, în special în cadrul dialogurilor sale privind drepturile omului, prin intermediul campaniilor sistematice de promovare la nivel mondial, prin organizarea unor seminare specifice la nivel local sau regional, prin includerea sistematică a unei clauze în acordurile cu țările terțe, prin încurajarea ratificării Statutului CPI sau a aderării la acesta, precum și prin oferirea de asistență în punerea în aplicare sau prin sprijinul financiar acordat organizațiilor societății civile care pledează pentru universalitatea Statutului de la Roma.

¹⁰ În conformitate cu Decizia 2011/168/PESC a Consiliului din 21 martie 2011 și cu Acordul de cooperare și asistență din 2006.

UE și statele sale membre au jucat un rol de frunte în eforturile de consolidare a cooperării cu Curtea. În special, UE a întreprins acțiuni însemnate pentru a încuraja cooperarea deplină a statelor cu CPI, inclusiv în ceea ce privește executarea promptă a mandatelor de arestare. Reacția UE la necooperarea unor state terțe cu Curtea Penală Internațională a vizat în special modul în care UE și statele sale membre pot răspunde la cazurile de necooperare, la cazurile persistente sau repetate de necooperare, precum și situațiile în care sunt de evitat contactele neesențiale cu persoane care fac obiectul unui mandat de arestare emis de CPI. Reacția UE la vizita efectuată de președintele sudanez Al-Bashir în Africa de Sud în iunie 2015 constituie un exemplu în acest sens.¹¹

În sfârșit, UE a continuat să fie pe deplin angajată față de punerea în aplicare a principiului complementarității consacrat în Statutul de la Roma. În acest scop, UE a oferit orientări operaționale privind eliminarea decalajelor dintre justiția internațională și sistemele judiciare naționale. În Côte d'Ivoire, de exemplu, UE a contribuit la consolidarea sectoarelor justiției și detenției. O prioritate specială a fost acordată reabilitării sistemului de instanțe pentru a oferi un acces echitabil pentru cetățeni.

UE a rămas un militant de seamă în favoarea **dreptului internațional umanitar (DIU)** și a principiilor umanitare. De exemplu, în declarațiile sale privind atacurile împotriva Comitetului Internațional al Crucii Roșii (CICR) comise în Yemen la 25 august și la 2 septembrie 2015, comisarul UE pentru ajutor umanitar și gestionarea crizelor, Christos Stylianides, a solicitat tuturor părților la conflict să respecte dreptul internațional umanitar și să pună capăt atacurilor care vizează lucrătorii umanitari. În declarația sa din 18 septembrie 2015 referitoare la atacul asupra zonelor civile din Alep, Siria, comisarul a condamnat toate atacurile fără discriminare săvârșite împotriva civililor și a îndemnat toate părțile implicate în conflict să respecte dreptul internațional umanitar și protecția civililor. De asemenea, în declarația sa privind atacurile aeriene îndreptate împotriva unui spital al organizației *Médecins Sans Frontières* din orașul Kunduz, Afganistan, la 3 octombrie 2015, comisarul a îndemnat toate părțile implicate în conflict să respecte dreptul internațional umanitar și să garanteze protecția unităților de îngrijire medicală și a lucrătorilor umanitari.

¹¹ 150614_02_en, Bruxelles, 14/06/2015:
http://eeas.europa.eu/statements-eeas/2015/150614_02_en.htm

UE a continuat să pună în aplicare Orientările UE din 2005 privind dreptul internațional umanitar (actualizate în 2009), care stabilesc instrumente operaționale pentru Uniunea Europeană și pentru instituțiile și organismele acesteia vizând promovarea respectării dreptului internațional umanitar. Orientările urmăresc, de asemenea, promovarea respectării dreptului internațional umanitar de către statele terțe și actorii nestatali. UE și-a continuat activitatea în direcția participării în continuare la principalele instrumente de drept internațional umanitar și la alte instrumente juridice relevante care au un impact asupra dreptului internațional umanitar¹².

Pentru a îmbunătăți punerea în aplicare a dreptului internațional umanitar la nivel național, UE a continuat să sprijine statele în eforturile lor de a adopta legislație națională corespunzătoare obligațiilor lor în temeiul dreptului internațional umanitar. De exemplu, UE a recomandat Guvernului Irakului să adere la Protocolul adițional II la Convențiile de la Geneva, care permite aplicarea integrală a dreptului internațional umanitar în contextul unor conflicte armate fără caracter internațional. De asemenea, UE a finanțat programe de asistență pentru dezvoltarea unor sectoare ale securității și justiției eficiente și responsabile.

UE a continuat să promoveze diseminarea de publicații privind dreptul internațional umanitar și formarea referitoare la acestea, oferind totodată sprijin unor astfel de publicații, atât în interiorul UE, cât și în țări terțe, în special pe lângă autoritățile naționale, actorii armați nestatali și actorii umanitari. De exemplu, programul misiunilor UE de instruire în Somalia și Mali include cursuri de formare în domeniul dreptului internațional al drepturilor omului și al dreptului internațional umanitar.

Comitetul Internațional al Crucii Roșii (CICR) a rămas un partener important în ceea ce privește activitățile de formare și diseminare privind dreptul internațional umanitar, continuând să primească finanțare din partea UE în acest scop.

¹² Cu respectarea deplină a competenței atribuite UE și a limitărilor impuse acesteia în chestiuni legate de dreptul internațional umanitar prin Tratatul privind Uniunea Europeană (TUE) și Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE), astfel cum a fost modificat prin Tratatul de la Lisabona.

Cu ocazia celei de a **32-a Conferințe internaționale a Crucii Roșii și Semilunii Roșii**, care a avut loc în perioada 8-10 decembrie 2015, UE, statele sale membre și Societățile naționale de Cruce Roșie din Uniunea Europeană au prezentat o serie de angajamente comune ambițioase¹³. Aceste angajamente vizează, printre altele, consolidarea respectării dreptului internațional umanitar, consolidarea dreptului internațional umanitar care protejează persoanele private de libertate, promovarea și diseminarea dreptului internațional umanitar, precum și sporirea respectului pentru misiunile medicale derulate în perioade de conflict armat sau în alte situații de urgență, sporirea protecției acestor misiuni, prevenirea violenței sexuale și a celei bazate de gen în perioade de conflict armat sau în urma dezastrelor și a altor situații de urgență și răspunsul la aceste tipuri de violență.

Migranții, refugiații și solicitanții de azil

Pe parcursul anului 2015, Europa s-a confruntat cu fluxuri nemaîntâlnite de refugiați, de solicitanți de azil și de migranți în situație nereglementară, inclusiv cu o creștere accentuată a proporției copiilor în rândul migranților, ceea ce a dus la o criză umanitară în zona Mării Mediterane și de-a lungul rutei de migrație din Balcanii de Vest, înregistrându-se în mod neconținut pierderi tragice de vieți omenești pe mare.

¹³ <http://rcrcconference.org/international-conference/pledges/>.

În fața acestei provocări majore, UE a încercat să se asigure că apărarea drepturilor omului ocupă un loc prioritar în cadrul răspunsului său. Consiliul European, în declarația sa din 23 aprilie¹⁴ și în concluziile sale din 25-26 iunie¹⁵, a convenit asupra necesității unui răspuns rapid și eficient la criza umanitară, elaborând totodată o strategie pe termen mediu și lung și consolidând cooperarea cu țările terțe de origine și de tranzit. Agenda europeană privind migrația¹⁶, care a fost adoptată de Comisia Europeană în luna mai, acordă prioritate respectării drepturilor omului în cadrul fiecărui pilon de acțiune. Liderii africani și europeni care au participat la reuniunea la nivel înalt de la Valletta în perioada 11-12 noiembrie au subliniat importanța apărării drepturilor omului în cazul migranților, iar planul de acțiune¹⁷ care a fost adoptat la reuniunea respectivă include o serie de angajamente clare în acest sens, inclusiv: facilitarea accesului la justiție, la asistență juridică, la un program de protecție a martorilor, la asistență medicală și socio-psihologică pentru refugiați, migranți și solicitanții de azil; sprijinirea țărilor în eforturile lor de aderare la Convenția privind statutul refugiaților din 1951 și la Protocolul din 1967 la aceasta, precum și de respectare a acestora; consolidarea capacităților de protecție ale țărilor-gazdă și abordarea cazurilor de încălcare a drepturilor omului care contribuie la instabilitate. De asemenea, angajamentul ferm de a respecta demnitatea migranților și a refugiaților, precum și drepturile omului în ceea ce îi privește, a fost reafirmat în cadrul Conferinței la nivel înalt privind ruta est-mediteraneeană și a Balcanilor de Vest, desfășurată la Luxemburg la 8 octombrie, și transpus în măsuri operaționale concrete prin Declarația liderilor privind fluxurile de refugiați de pe ruta Balcanilor de Vest, care a fost adoptată la 25 octombrie¹⁸.

¹⁴ 204/15: <http://www.consilium.europa.eu/ro/press/press-releases/2015/04/23-special-euco-statement/>

¹⁵ 500/15: <http://www.consilium.europa.eu/ro/press/press-releases/2015/06/26-euco-conclusions/>

¹⁶ COM(2015) 240 final: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:52015DC0240&qid=1465546809512&from=RO>

¹⁷ 809/15: <http://www.consilium.europa.eu/ro/press/press-releases/2015/11/12-valletta-final-docs/>

¹⁸ http://ec.europa.eu/news/2015/docs/leader_statement_final.pdf

Drepturile omului reprezintă de mult o prioritate în cooperarea UE cu țările terțe în cadrul mai general al politicii externe în domeniul migrației – abordarea globală în materie de migrație și mobilitate (AGMM)¹⁹ –, care include drepturile omului în cazul migranților și al refugiaților ca aspect transversal. În 2015, UE a continuat să sprijine proiecte în țările partenere pentru a îmbunătăți condițiile de detenție pentru migranți, activități de îmbunătățire a tratamentului aplicat copiilor migranți neînsoțiți, proiecte de consolidare a capacităților pentru a susține crearea unor sisteme mai bune de protecție a refugiaților, precum și proiecte care vizează îmbunătățirea accesului la justiție pentru migranți. În cadrul pachetului privind migrația din 9 septembrie, Comisia Europeană a alocat 1,8 miliarde EUR pentru instituirea unui fond fiduciar al UE pentru Africa²⁰, care, printre altele, va finanța proiecte care asigură o mai bună protecție a migranților, a refugiaților și a solicitanților de azil și sprijină comunitățile care îi găzduiesc. Fondul fiduciar regional al UE ca răspuns la criza siriană²¹ (Fondul Madad) a adoptat primele pachete de răspuns în 2015, cu o valoare de 390 de milioane EUR. Fondul fiduciar va oferi ajutor pentru aproximativ 1,5 milioane de refugiați sirieni și pentru comunitățile-gazdă din Iordania, Liban și Turcia, cu un accent pe educație, reziliență și dezvoltarea locală, sănătate, apă și salubritate, precum și pe securitatea alimentară, vizând copiii și tinerii. În noiembrie 2015, UE a lansat Instrumentul pentru refugiați destinat Turciei, care va oferi 3 miliarde EUR în sprijinul refugiaților sirieni din Turcia. UE a continuat să sprijine un program regional de dezvoltare și protecție în Irak, Iordania și Liban pentru refugiații din Siria, fiind totodată lansate în 2015 două noi programe regionale de dezvoltare și protecție în Cornul Africii și în Africa de Nord. Apărarea drepturilor omului în cazul migranților și al refugiaților este un element-cheie în cadrul acestor programe.

În urma cererii globale de propuneri lansate în cadrul IEDDO în 2015 au fost alocate 5 milioane EUR pentru proiecte de sprijinire a drepturilor omului în cazul migranților, inclusiv în cazul solicitanților de azil din țări terțe și al persoanelor strămutate în interiorul țării, precum și al apatrizilor. Această sumă vine în completarea acțiunii globale a societății civile în valoare de 11,5 milioane EUR, lansată în 2014, care s-a axat pe apărarea și promovarea drepturilor migranților vulnerabili și ale victimelor traficului de ființe umane.

¹⁹ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:52011DC0743&from=RO>

²⁰ http://ec.europa.eu/europeaid/regions/africa/eu-emergency-trust-fund-africa_en

²¹ http://ec.europa.eu/enlargement/neighbourhood/countries/syria/madad/index_en.htm

În cursul anului, chestiunile legate de drepturile migranților au fost abordate sistematic în cadrul dialogurilor de politică privind drepturile omului cu țările partenere, iar parteneriatele pentru mobilitate au oferit un cadru pentru abordarea sistematică a chestiunilor legate de drepturile omului în dialogurile de politică referitoare la migrație cu țări terțe. Au fost înființate opt astfel de parteneriate pentru mobilitate, în prezent desfășurându-se negocieri cu Belarus și Liban.

Au fost numiți consilieri în materie de drepturi ale omului, de drept al refugiaților și de gen în cadrul EUNAVFOR MED operația SOPHIA²², aceasta asumându-și angajamentul de a asigura faptul că personalul său beneficiază de formare în domeniul drepturilor omului și al dreptului internațional umanitar. Până la sfârșitul anului 2015, operația a permis salvarea a 7 000 de persoane de pe mare.

Traficul de ființe umane este parte integrantă a Agendei europene privind migrația și a Agendei europene privind securitatea. În 2015, UE a acordat prioritate traficului de ființe umane în noul Plan de acțiune privind drepturile omului și democrația, precum și în noul cadru pentru activitățile UE privind egalitatea de gen și emanciparea femeilor în contextul relațiilor externe ale UE pentru perioada 2016-2020, cadru care stabilește eliminarea traficului de fete și femei pentru toate formele de exploatare drept una dintre prioritățile sale. De asemenea, la reuniunea la nivel înalt de la Valletta, liderii politici s-au angajat să acorde protecție, sprijin și asistență victimelor traficului, acordând o atenție deosebită grupurilor vulnerabile, cum ar fi femeile și copiii.

Totodată, UE și-a intensificat lupta împotriva muncii forțate, atât pe plan intern, cât și pe plan extern, promovând în mod activ ratificarea Protocolului din 2014 la Convenția privind munca forțată sau obligatorie, 1930 (nr. 29), a Organizației Internaționale a Muncii (OIM)²³.

²² Forța navală a Uniunii Europene – Marea Mediterană. Operația Sophia.

²³ Deciziile (UE) 2015/2037 și (UE) 2015/2071 ale Consiliului.

Combaterea terorismului

În anul 2015, Europa s-a confruntat în multe părți ale continentului cu atacuri teroriste și cu tentative eșuate, care au curmat numeroase vieți omenești și au perturbat viața de zi cu zi. Instigările la terorism au provenit în principal din străinătate (ISIL/Da'esh), însă actele teroriste au fost comise în mare parte de cetățeni ai UE.

Organizațiile teroriste din întreaga lume continuă să fie responsabile de încălcări grave și considerabile ale drepturilor omului. Acte de violență extremă, cum ar fi omuciderile, violurile, sclavia, tortura, răpirile, extorcările, sunt săvârșite zilnic de către organizații teroriste precum ISIL/Da'esh, Al-Qaida, Boko Haram și altele. Uniunea Europeană și statele sale membre s-au angajat ferm alături de partenerii lor pentru a combate organizațiile teroriste și cauzele profunde ale terorismului.

În aceste circumstanțe excepționale, UE a continuat să sublinieze faptul că respectarea pe deplin a drepturilor omului se află în centrul oricăror eforturi eficace și de succes de combatere a terorismului.

În urma evenimentelor din ianuarie de la Paris, răspunsul UE a fost în mod constant în conformitate cu Strategia sa de combatere a terorismului din 2005 (prevenire, protecție, urmărire și reacție), respectând pe deplin dreptul internațional și standardele internaționale în domeniul drepturilor omului. Accentul a fost pus pe prevenirea terorismului, în mod special prin combaterea radicalizării, a recrutării, echipării și finanțării terorismului și pe necesitatea abordării factorilor subiacenți precum conflictul, sărăcia, proliferarea armelor și fragilitatea statală, care oferă oportunități pentru înflorirea grupărilor teroriste.

În consecință, Concluziile Consiliului Afaceri Externe din februarie 2015 privind combaterea terorismului²⁴ au îndemnat la combaterea radicalizării și a extremismului violent prin sprijinirea unor inițiative precum instituțiile inspirate de Forumul mondial pentru combaterea terorismului (GCTF): Centrul internațional de excelență pentru combaterea extremismului violent (CVE), Fondul global pentru implicarea și reziliența comunităților și Institutul Internațional pentru Justiție și Statul de Drept. Pe scurt, aceste instituții susțin strategiile naționale de combatere a terorismului, abordează cauzele profunde ale radicalizării, promovează toleranța și înțelegerea între persoane și societăți și furnizează cursuri de formare inovatoare privind punerea în aplicare a bunelor practici legate de combaterea terorismului și bazate pe statul de drept.

²⁴ Comunicatul de presă 43/15: <http://www.consilium.europa.eu/ro/press/press-releases/2015/02/150209-council-conclusions-counter-terrorism/>

Rețeaua pentru sensibilizarea publicului cu privire la radicalizare (RAN), o rețea a UE alcătuită din 2000 de specialiști, s-a dovedit a fi un instrument deosebit de prețios pentru identificarea și schimbul de bune practici în prevenirea radicalizării. Printre acestea se numără elaborarea de discursuri alternative pentru preîntâmpinarea radicalizării în etape timpurii și combaterea propagandei teroriste pe platformele de comunicare socială. În plus, UE este angajată în combaterea amenințării reprezentate de luptătorii teroriști străini, cu o abordare strategică cuprinzătoare, astfel cum este reflectată în Strategia UE de combatere a terorismului pentru Siria și Irak, adoptată în octombrie 2014.

Noul plan de acțiune privind drepturile omului și democrația subliniază necesitatea de a garanta că respectarea libertății de opinie și de exprimare este integrată în procesul de elaborare a politicilor și a programelor referitoare la combaterea terorismului.

Alte documente de politică ale UE, inclusiv, de exemplu, Strategia privind piața digitală²⁵, au evidențiat faptul că nevoia de securitate și combaterea difuzării de conținut ilegal nu ar trebui abordate în detrimentul drepturilor omului, cum ar fi libertatea de exprimare.

În cursul anului, aspectele legate de drepturile omului au fost abordate în dialogurile privind combaterea terorismului purtate cu următoarele țări terțe: India, Israel, Pakistan, Tunisia, precum și cu ONU. De asemenea, a fost organizat un atelier în Liban. În cursul acestor dialoguri, UE solicită întotdeauna țărilor terțe să înglobeze drepturile omului în activitățile lor de combatere a terorismului și invită autoritățile judiciare să treacă de la un sistem al justiției penale bazat pe mărturisire la un sistem bazat pe probe.

Regiunea Orientului Mijlociu și a Africii de Nord rămâne o prioritate în ceea ce privește dezvoltarea unei strategii care 1) să țină seama de toți factorii care stau la baza terorismului și a radicalizării, 2) să adopte o abordare reprezentativă cu implicarea societății civile și 3) să fie în conformitate cu standardele internaționale privind drepturile omului.

Reuniunea anuală a statelor membre ale UE privind Rezoluția 1325 a Consiliului de Securitate al ONU a avut ca temă „Femeile, pacea și securitatea în contextul terorismului și al extremismului violent”. În marja celei de a 70-a Adunări Generale a ONU, UE a organizat, de asemenea, un eveniment colateral cu tema „Integrarea dimensiunii de gen în prevenirea și combaterea politicilor și a practicilor în materie de extremism violent”. În octombrie 2015, a fost adoptată noua Rezoluție 2242 a Consiliului de Securitate al ONU, care a inclus combaterea terorismului și extremismul violent pe agenda privind femeile, pacea și securitatea.

²⁵ http://ec.europa.eu/priorities/digital-single-market_en

Implicarea UE în acest domeniu are o evoluție ascendentă în privința importanței politice, a suprafeței geografice acoperite și a valorii financiare, fiind întreprinse acțiuni în cadrul unor proiecte în curs cu o valoare cumulată de 142 de milioane EUR. Întrucât proiectele de consolidare a capacităților de combatere a terorismului sunt adesea derulate în țări care au făcut dovada unei slabe respectări a drepturilor omului, este necesar să se stabilească un echilibru între considerentele de securitate și drepturile omului. În acest context, Comisia Europeană a elaborat orientări operaționale pentru a se asigura că drepturile omului sunt luate în considerare în întregul ciclu de proiecte cuprinzând acțiuni care vizează combaterea terorismului și a criminalității organizate, inclusiv a criminalității informatice, precum și abordarea securității cibernetice, astfel cum este prevăzut în Regulamentul UE de instituire a unui instrument care contribuie la stabilitate și pace²⁶.

3. Abordarea principalelor provocări din domeniul drepturilor omului și al democrației

• Promovarea unui spațiu liber pentru societatea civilă; sprijinirea apărătorilor drepturilor omului

• În ultimii ani, au apărut noi tendințe în acest domeniu. Pe de o parte, există o tendință pozitivă reflectată de proliferarea organizațiilor societății civile, în special grație rețelelor sociale și utilizării noilor tehnologii ale informației, însă, pe de altă parte, măsurile restrictive adoptate de guvernele autoritare împotriva organizațiilor societății civile s-au intensificat. Campaniile de denigrare, restricționarea accesului la finanțare din străinătate, precum și utilizarea unor acte de intimidare și violență împotriva activiștilor – inclusiv de către companii private sau miliții – sunt doar câteva exemple de provocări grave cu care se confruntă societatea civilă. În multe cazuri, statul nu reușește să protejeze persoane și organizații, să ancheteze și să urmărească în justiție.

• În 2015, UE și-a exprimat în repetate rânduri îngrijorarea, inclusiv în cadrul dialogurilor bilaterale pe tema drepturilor omului și în cadrul organismelor multilaterale, cu privire la sporirea restricțiilor privind libertatea de asociere, libertatea de exprimare, libertatea de întrunire pașnică și, la nivel mai general, cu privire la restricțiile privind activitățile organizațiilor societății civile, inclusiv ale partenerilor sociali.

²⁶ Regulamentul UE nr. 230/2014, articolul 10: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014R0230&from=RO>

- În ceea ce privește libertatea de exprimare online și offline, în 2015 UE s-a axat pe punerea în aplicare a orientărilor UE din 2014²⁷. Prin intermediul dialogurilor sale pe tema drepturilor omului, UE a sporit gradul de sensibilizare în legătură cu adoptarea orientărilor și a încurajat țările terțe să ia măsuri active pentru a preveni violența și hărțuirea și a promova un mediu sigur pentru jurnaliști și alți actori din domeniul mass-mediei. Ori de câte ori a fost necesar, UE a condamnat atacurile împotriva jurnaliștilor și a bloggerilor prin declarații publice.
- UE s-a implicat în dezbateri la nivelul ICANN (Internet Corporation for Assigned Names and Numbers – Corporația pentru alocarea de nume și numere de domenii internet), al Forumului pentru guvernarea internetului (FGI), al procesului de revizuire vizând o perioadă de 10 ani din cadrul Summitului Mondial privind Societatea Informațională (WSIS), precum și în cadrul Conferinței mondiale privind spațiul cibernetic, care a avut loc la Haga în perioada 15-16 aprilie 2015, cu scopul de a favoriza libertatea de opinie și de exprimare în cooperare cu societatea civilă și cu alte părți interesate. De asemenea, UE a urmărit îndeaproape activitatea Coaliției pentru libertatea online.
- Concluziile Consiliului privind diplomația cibernetică²⁸ au fost adoptate în 2015. Aceste concluzii, alături de Concluziile Consiliului privind guvernarea internetului, adoptate în 2014²⁹, reflectă nevoia de a proteja drepturile omului online, inclusiv libertatea de exprimare și protecția vieții private și a datelor cu caracter personal.
- Orientările privind libertatea de exprimare au fost, de asemenea, promovate în rândul tuturor delegațiilor UE, în scopul informării programării viitoare în ansamblu. Un nou program de sprijin al delegațiilor (finanțat de IEDDO, urmând să demareze în 2016) prin care „UE sprijină mass-media și libertatea de exprimare în țările-pilot în materie de democrație” are scopul de a ajuta deopotrivă delegațiile și actorii din domeniul mass-mediei din țările terțe în aplicarea orientărilor în cadrul acțiunilor și operațiunilor lor de politică. Noile proiecte/programe finanțate prin instrumentele de finanțare geografică au fost adoptate, de exemplu, în Iordania, Senegal și Tunisia. În plus, în 2014/2015, IEDDO a finanțat o serie de proiecte în domenii relevante pentru orientări, de exemplu în Myanmar/Birmania.

²⁷ http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/EN/foraff/142549.pdf

²⁸ 6122/15: <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-6122-2015-INIT/ro/pdf>

²⁹ 16200/14: <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-16200-2014-INIT/ro/pdf>

- De asemenea, UE își asumă angajamentul de a asigura un nivel ridicat de protecție a datelor cu caracter personal pentru cetățenii din UE, precum și de a promova standarde ridicate de protecție a datelor în rândul partenerilor săi externi. În ceea ce privește cadrul juridic al UE, aceasta desfășoară în prezent un proces de revizuire și consolidare a Directivei 95/46/CE³⁰ privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date.

- Pe parcursul anului 2015, UE a asistat la un număr tot mai mare de provocări și obstacole în calea libertății de întrunire pașnică. Printre acestea s-au numărat, de exemplu, utilizarea excesivă a forței în timpul activităților polițienești din timpul demonstrațiilor și aplicarea de amenzi și sancțiuni excesive pentru organizarea sau participarea la proteste pașnice neautorizate. În 2015 au fost emise mai multe declarații publice prin care s-a solicitat respectarea dreptului de a demonstra în mod pașnic și s-a subliniat importanța promovării dreptului la proteste publice.

-

- Ca parte a dialogului și a cooperării extinse dintre UE și societatea civilă, la 3-4 decembrie UE a organizat la Bruxelles **Forumul UE-ONG-uri privind drepturile omului din 2015**, care s-a axat exclusiv pe chestiunea referitoare la protecția și promovarea spațiului societății civile și pe identificarea de modalități de a formula răspunsuri în materie de politici pentru a aborda amenințările cu care se confruntă societatea civilă în multe țări. Forumul a reunit peste 230 de participanți, majoritatea reprezentanți ai organizațiilor societății civile din întreaga lume.

- În discursul său, ÎR/VP Federica Mogherini a transmis un mesaj puternic de sprijin pentru organizațiile neguvernamentale care activează în domeniul drepturilor omului, declarând în fața participanților că „societatea civilă are de jucat un rol crucial în politica externă a UE. Ea nu este numai un actor-cheie, ci și un vector principal pentru schimbare în toate societățile, în ceea ce privește democrația, buna guvernare, reziliența, coeziunea, promovarea drepturilor fundamentale ale omului.”³¹ De asemenea, Înalțul Reprezentant a invitat la suplimentarea eforturilor pentru a combate încercările de a controla activitatea societății civile în numeroase țări din lume.

³⁰ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=URISERV:l14012>

³¹ 151204_01_en. Discursul Înalțului Reprezentant/Vicepreședintelui Federica Mogherini în cadrul Forumului UE-ONG-uri privind drepturile omului (decembrie 2015): http://eeas.europa.eu/statements-eeas/2015/151204_01_en.htm

• Printre alți participanți s-au numărat Maina Kiai, raportor special al ONU pentru drepturile de întrunire pașnică și de asociere, Michel Forst, raportor special al ONU pentru situația apărătorilor drepturilor omului, Emilio Álvarez Icaza Longoria, secretar executiv al Comisiei interamericane pentru drepturile omului³² (IACHR/CIDH), Stavros Lambrinidis, Reprezentantul Special al UE pentru drepturile omului, precum și un număr important de apărători ai drepturilor omului. UE este un susținător puternic al raportorilor speciali ai ONU care desfășoară activități de susținere a apărătorilor drepturilor omului și a societății civile.

- Uniunea Europeană recunoaște rolul important al instituțiilor naționale pentru drepturile omului ca actori în domeniul drepturilor omului și ca factori de dezvoltare și își consolidează sprijinul acordat acestora, atât din punct de vedere politic, cât și din punct de vedere financiar.
- Sprijinul oferit instituțiilor naționale pentru drepturile omului constituie prima acțiune din cadrul primului obiectiv al noului Plan de acțiune al UE privind drepturile omului și democrația 2015-2019. Aceasta este o recunoaștere a faptului că UE consideră instituțiile naționale pentru drepturile omului drept actori esențiali în cadrul arhitecturii generale a drepturilor omului. Promovarea participării active a actorilor locali, inclusiv sprijinul acordat instituțiilor publice (obiectivul 1 al planului de acțiune al UE) reflectă, de asemenea, ideea promovării parteneriatului, dat fiind faptul că drepturile omului și democrația nu pot prinde rădăcini adânci decât acolo unde există o puternică participare locală.
- Atunci când acționează în mod independent și cu resurse umane și financiare suficiente, instituțiile naționale pentru drepturile omului pot fi o adevărată punte de legătură între societatea civilă, populație și guvern, pe de o parte, și între autoritățile naționale și organismele regionale/internaționale din domeniul drepturilor omului, pe de altă parte.
- Instituțiile naționale pentru drepturile omului constituie părți interesate de primă importanță, precum și un element fundamental în cadrul internațional, regional și național al drepturilor omului. Grație mandatelor lor de monitorizare, de raportare, de tratare a reclamațiilor și de consiliere, instituțiile naționale pentru drepturile omului joacă un rol important în asigurarea respectării standardelor internaționale privind drepturile omului. Mai mult, acestea joacă un rol din ce în ce mai important în asigurarea faptului că drepturile omului devin o realitate pe teren, precum și în privința contribuției la dezvoltare.

³² Comisia interamericană pentru drepturile omului (IACHR sau, în celelalte trei limbi oficiale – spaniolă, franceză și portugheză –, CIDH, Comisión Interamericana de los Derechos Humanos, Commission Interaméricaine des Droits de l'Homme, Comissão Interamericana de Direitos Humanos).

- Angajamentul politic al UE este, de asemenea, asociat cu sprijinul financiar acordat instituțiilor naționale pentru drepturile omului în cadrul IEDDO. În 2015 a fost demarat un program pe trei ani cu destinație precisă privind „consolidarea capacităților instituțiilor naționale pentru drepturile omului”, cu o contribuție a UE de 5 milioane EUR. Programul are ca obiectiv nu numai sprijinirea capacității instituțiilor naționale pentru drepturile omului, ci și susținerea cooperării cu rețelele regionale și internaționale ale acestora. Programul este axat pe patru domenii tematice: drepturile economice, sociale și culturale, afacerile și drepturile omului, educația în domeniul drepturilor omului și consolidarea mandatelor de bază ale instituțiilor naționale pentru drepturile omului.
- În plus, în vederea sporirii gradului de informare cu privire la angajamentul UE de a sprijini instituțiile naționale pentru drepturile omului, IEDDO a finanțat un eveniment la nivel înalt la care au participat instituții naționale pentru drepturile omului, în cadrul Zilelor Europene ale Dezvoltării de la Bruxelles, care au avut loc în perioada 3-4 iunie 2015. La eveniment au luat parte circa 100 de reprezentanți ai mai multor instituții naționale pentru drepturile omului și ai unor rețele regionale ale instituțiilor naționale pentru drepturile omului, participanții discutând despre rolul, potențialul și provocările în materie de dezvoltare ale instituțiilor naționale pentru drepturile omului, în special în contextul discuțiilor privind Agenda 2030.
-
- În cursul anului 2015, apărătorii drepturilor omului s-au confruntat în continuare cu presiuni din partea guvernelor din diferite țări. Funcționarii UE detașați în țări terțe au continuat să pună în aplicare Orientările UE din 2004 privind apărătorii drepturilor omului³³, inclusiv prin organizarea de întâlniri periodice cu apărătorii drepturilor omului, prin monitorizarea proceselor acestora, prin vizitarea lor în detenție și prin abordarea discretă a cazurilor pe lângă autorități. În cursul anului 2015, aspecte și cazuri privitoare la apărători ai drepturilor omului au fost abordate în cadrul dialogurilor privind drepturile omului, al reuniunilor la nivel de subcomisii și al consultărilor cu 21 de țări, unii apărători ai drepturilor omului aflați în detenție fiind eliberați după ce cazurile lor au fost puse în discuție.

³³ <https://www.consilium.europa.eu/uedocs/cmsUpload/GuidelinesDefenders.pdf>

• În 2015, peste 160 de **apărători ai drepturilor omului** și familiile lor au primit sprijin din partea UE prin intermediul fondului de urgență al IEDDO pentru apărătorii drepturilor omului aflați în pericol. Granturile au fost utilizate pentru plata taxelor juridice, a asistenței medicale, a instalării de echipamente de securitate, a transferului de urgență și a unei serii de alte acțiuni concrete de sprijinire a apărătorilor drepturilor omului. În luna august a fost lansată în cadrul IEDDO o cerere globală de propuneri în valoare de 5 milioane EUR, cu scopul de a oferi sprijin apărătorilor drepturilor omului care acționează la nivel local și care se axează în special pe situațiile cele mai dificile și pe regiunile izolate. Noul mecanism al UE în favoarea apărătorilor drepturilor omului, intitulat „ProtectDefenders.eu”, și-a început activitatea la 1 octombrie și a sprijinit peste 85 de apărători ai drepturilor omului până la sfârșitul anului 2015. Acesta a fost lansat oficial la 2 decembrie de către RSUE Lambrinidis, oferind sprijin pe termen scurt, mediu și lung, inclusiv asistență juridică și medicală, monitorizarea proceselor și a detenției, transfer, promovare, sprijin pentru rețelele naționale și elaborarea de strategii pentru contracararea restricțiilor impuse apărătorilor drepturilor omului. Mecanismul, cu un buget de 15 milioane EUR, este gestionat de un consorțiu de 12 ONG-uri internaționale independente, venind în completarea celorlalte proiecte constante ale IEDDO aflate în curs de desfășurare care vizează sprijinirea apărătorilor drepturilor omului.

• La nivel multilateral, UE a depus eforturi în direcția susținerii unui mediu propice pentru societatea civilă în cadrul cooperării sale extinse cu o gamă largă de parteneri regionali, inclusiv, de exemplu, Uniunea Africană, cu ocazia dialogului privind drepturile omului UE-Uniunea Africană din noiembrie 2015.

• UE a participat la dezbaterile tematice privind libertatea de întrunire și de asociere, organizată de către Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei la 7-8 octombrie 2015, iar în aprilie 2015 a fost organizat la Bruxelles, alături de Liga Statelor Arabe, un atelier comun privind libertatea de opinie și de exprimare și libertatea de asociere și de întrunire pașnică, în cadrul căruia s-a pus accentul pe cele mai bune modalități de promovare a acestor drepturi, în conformitate cu standardele internaționale.

- Un atelier separat cu tema „Societatea civilă și cooperarea euro-arabă la atingerea obiectivelor de dezvoltare durabilă ale ONU” a fost organizat la Bruxelles împreună cu Liga Statelor Arabe (LSA) pentru analizarea potențialului societății civile ca forță transformatoare în vederea atingerii obiectivelor de dezvoltare durabilă. Primul dialog de politică dintre UE și ASEAN pe tema drepturilor omului, prezidat de RSUE Lambrinidis, care a avut loc la Bruxelles în cadrul unei vizite de o săptămână a reprezentanților comisiilor pentru drepturile omului din ASEAN, a încurajat dialogul și schimbul de experiență privind cooperarea cu organizațiile societății civile din cele două regiuni. UE a continuat să depună eforturi pentru a se asigura că libertatea de exprimare rămâne un subiect important pe agenda ONU, lucrând în mod activ în cadrul tuturor forurilor multilaterale relevante, sprijinind mandatul raportorului special al ONU pentru promovarea și apărarea dreptului la libertatea de opinie și de exprimare și cooperând îndeaproape cu raportorii speciali cu mandate conexe din Uniunea Africană (UA), Organizația Statelor Americane (OAS), OSCE și Organizația de Cooperare Islamică (OIC). UE sprijină mandatul raportorului special al ONU pentru dreptul la viață privată, care a fost numit recent. UE a susținut rezoluția Consiliului pentru Drepturile Omului al ONU privind siguranța jurnaliștilor, rezoluțiile Adunării Generale a ONU privind dreptul la viață privată în era digitală, privind drepturile omului și internetul și a emis o declarație comună privind reafirmarea dreptului la libertatea de exprimare, inclusiv de exprimare creativă și artistică.
- Referitor la apărătorii drepturilor omului, UE a sprijinit rezoluția relevantă la cea de a 70-a Adunare Generală a ONU. În marja celei de a 28-a sesiuni a Consiliului pentru Drepturile Omului, care a avut loc în luna februarie, UE a lansat campania publică **#idefend** pe platformele de comunicare socială, în colaborare cu Oficiul Înaltului Comisar al Națiunilor Unite pentru Drepturile Omului și Brazilia, Republica Coreea și Tunisia. Situația apărătorilor drepturilor omului a fost abordată într-o serie de declarații ale UE în cadrul forurilor multilaterale, inclusiv în cadrul Consiliului pentru Drepturile Omului și în cadrul Consiliului permanent al OSCE, iar UE a găzduit un eveniment colateral privind apărătorii drepturilor omului în cadrul reuniunii OSCE privind punerea în aplicare a dimensiunii umane, care a avut loc la Varșovia.

Campania #idefend

În marja celei de a 28-a sesiuni a Consiliului pentru Drepturile Omului, Uniunea Europeană, în cooperare cu Oficiul Înaltului Comisar al Națiunilor Unite pentru Drepturile Omului și cu misiunile permanente ale Braziliei, Republicii Coreea și Tunisiei pe lângă ONU de la Geneva, a lansat o campanie publică pentru a exprima sprijinul și solidaritatea cu activitatea apărătorilor drepturilor omului din întreaga lume. Campania #idefend viza sensibilizarea opiniei publice cu privire la contribuția valoroasă pe care membrii activi ai societății civile o aduc la promovarea și protecția drepturilor omului la nivel mondial, dar și cu privire la riscurile la care sunt expuși aceștia. Peste 500 de participanți din cadrul Consiliului pentru Drepturile Omului s-au alăturat campaniei și și-au exprimat susținerea. Numeroși miniștri, lideri ai unor organizații internaționale și ambasadori s-au fotografiat la cabina foto a campaniei, iar persoane din toată lumea au postat propriile fotografii pe platformele de comunicare socială, folosind hashtagul #idefend pe Twitter și Facebook.

Libertatea de religie sau de convingere

Libertatea de religie a fost atacată în multe părți ale lumii. Persoane care aparțin minorităților religioase au fost persecutate și forțate să fugă din teritoriile în care locuiau de secole. Încălcărilor drepturilor omului comise de ISIL/Da'esh și de alte grupări teroriste din Siria și Irak au fost deosebit de brutale și larg răspândite, fiind condamnate fără rezerve de către UE.

În acest context, punerea în aplicare a orientărilor UE din 2013 privind libertatea de religie sau de convingere a rămas o prioritate în 2015. Au fost emise numeroase declarații și apeluri, cu utilizarea deplină a acestor orientări, pentru a le reaminti statelor obligația primară de a proteja fiecare persoană, nu în ultimul rând persoanele care aparțin minorităților religioase, de discriminare, de violență și de alte încălcări ale drepturilor omului. Tema libertății de religie sau de convingere a fost abordată în mod sistematic cu numeroși parteneri la diferite niveluri ale dialogului politic, inclusiv în dialogurile și consultările privind drepturile omului. De asemenea, UE s-a implicat, prin intermediul declarațiilor publice și al diplomației discrete, în cazuri individuale, cum ar fi cel al Asiei Bibi, femeia creștină condamnată pentru blasfemie de către o instanță din Pakistan.

La nivelul forurilor multilaterale, UE a prezentat inițiative privind libertatea de religie sau de convingere, atât în cadrul Consiliului pentru Drepturile Omului, cât și în cadrul Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite (UNGA). Cu ocazia sesiunii Consiliului pentru Drepturile Omului din luna martie (CDO 28), Rezoluția privind libertatea de religie sau de convingere, condusă de UE, a fost adoptată prin consens. Rezoluția cuprinde o trimitere la raportul raportorului special pentru libertatea de religie sau de convingere privind necesitatea de a combate formele de manifestare a urii colective pe considerente de religie. A fost confirmată exprimarea explicită privind dreptul de „a nu avea” o religie, care a fost introdusă pentru prima dată în rezoluția din 2013. În marja CDO 28, delegația UE de la Geneva a organizat un eveniment colateral cu raportorul special pentru libertatea de religie sau de convingere, cu scopul de a analiza modalitățile de combatere a urii pe considerente de religie în actualul cadru internațional privind drepturile omului.

În cadrul celei de a 70-a sesiuni a Adunării Generale a ONU, rezoluția privind libertatea de religie sau de convingere, condusă de UE, a fost de asemenea adoptată prin consens. UE și-a îndeplinit obiectivul principal de a pune accentul pe protejarea persoanelor care aparțin minorităților și comunităților religioase din întreaga lume, asigurând includerea unei mențiuni explicite a extremismului religios care afectează drepturile persoanelor, precum și a unui apel adresat statelor de a oferi protecție adecvată persoanelor și comunităților expuse riscului unor atacuri violente pe motive de religie sau convingere.

UE a continuat să colaboreze cu Organizația de Cooperare Islamică (OIC) în ceea ce privește punerea în aplicare a Rezoluției 16/18³⁴ și a fost reprezentată la cea de a cincea reuniune a Procesului de la Istanbul, care a avut loc la Jeddah în iunie 2015.

În ceea ce privește instrumentele financiare ale UE, în 2015 proiectele legate de libertatea de religie sau de convingere selectate în temeiul cererii globale de propuneri din cadrul IEDDO 2013 vizând combaterea discriminării au continuat să fie puse în aplicare în Asia, Eurasia și Orientul Mijlociu. În plus, au fost alocate fonduri suplimentare pentru libertatea de religie sau de convingere pentru un număr limitat de proiecte aflate pe lista de rezervă, sprijinul total în cadrul IEDDO destinat promovării libertății de religie sau de convingere ajungând la peste 11 milioane EUR. Instrumentul acoperă în prezent activități legate de libertatea de religie sau de convingere în toate regiunile lumii.

³⁴ „Combaterea intoleranței, a stereotipurilor negative și a stigmatizării, discriminării, incitării la violență și violenței la adresa persoanelor pe considerente de religie sau de convingere”.

Sprijin pentru democrație și alegeri

Drepturile omului și democrația se consolidează reciproc. Democrațiile îmbracă multe forme, însă toate au ca scop respectarea drepturilor omului, atât a celor politice și civile, cât și a celor culturale, economice și sociale. Pe fondul intensificării provocărilor la adresa democrațiilor în lumea actuală, având în vedere inclusiv consolidarea și sporirea cooperării între anumite regimuri nedemocratice, în 2015 UE și-a dezvoltat și consolidat activitatea privind sprijinirea democrației, în conformitate cu unul dintre obiectivele consacrate în Tratatul UE. În afară de activitatea sa de observare a alegerilor, pentru care este în prezent un actor important și credibil, UE și-a dezvoltat și politica generală privind sprijinirea democrației, care vizează procesele politice și instituțiile care pot pune în aplicare drepturile omului și pot asigura respectarea acestora.

Alegerile constituie elementul central al sistemelor democratice. UE a devenit un actor-cheie în acest context datorită credibilității **misiunilor sale de observare a alegerilor** (MOA), care aplică în mod riguros standarde înalte de integritate și independență, în conformitate cu Declarația de principii privind observarea internațională a alegerilor (DOP), care a stabilit standardul de referință pentru observarea alegerilor. În 2015 s-au împlinit 10 ani de la adoptarea Declarației de principii. UE a continuat să coopereze îndeaproape cu toate grupurile internaționale de observatori angajate în punerea în aplicare fidelă a Declarației de principii.

Misiunile UE de observare a alegerilor sunt independente, fiind conduse de un observator-șef care este de regulă un deputat în Parlamentul European. Toate instituțiile UE colaborează îndeaproape pe parcursul diferitelor etape ale procesului care vizează promovarea valorilor democratice în întreaga lume. Recomandările MOA sunt esențiale pentru colaborarea cu toți interlocutorii în vederea îmbunătățirii proceselor electorale viitoare, iar UE și-a întărit angajamentul de a întreprinde acțiuni riguroase de monitorizare a recomandărilor MOA, dar și a recomandărilor OSCE/ODIHR³⁵. Recomandările MOA sunt în prezent abordate sistematic în cadrul dialogurilor politice cu țările partenere și contribuie la conturarea asistenței electorale a UE. Noul plan de acțiune al UE privind drepturile omului și democrația subliniază, de asemenea, necesitatea de a consolida bunele practici pentru a asigura acțiuni eficiente de monitorizare în urma misiunilor UE de observare a alegerilor.

³⁵ Biroul OSCE pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului.

În 2015, UE a continuat să sprijine procesele electorale în întreaga lume prin desfășurarea de misiuni de observare a alegerilor și de misiuni de experți electorali, precum și prin furnizarea de asistență tehnică și financiară pentru organismele de gestionare a alegerilor și pentru observatorii naționali. În 2015, au fost desfășurate misiuni de observare a alegerilor în Nigeria, Burundi (misiunea a fost retrasă din cauza lipsei condițiilor minime pentru desfășurarea unor alegeri credibile), Sri Lanka, Haiti (misiune în curs de desfășurare), Myanmar/Birmania, Guineea Conakry, Tanzania (pentru moment, misiunea a fost alocată unui obiectiv diferit în Europa din cauza impasului politic din Zanzibar) și Burkina Faso. În plus, au fost efectuate misiuni de experți electorali în Togo, Tanzania, Côte d'Ivoire, Guatemala, Egipt și Maroc (pentru alegerile locale). Nu în ultimul rând, au fost desfășurate misiuni de monitorizare postelectorală în Cambodgia, Paraguay și Honduras.

UE și-a continuat **exercițiul-pilot pentru sprijinirea democrației** în vederea îmbunătățirii coerenței acțiunilor sale cu privire la democrație. O serie de delegații ale UE, împreună cu statele membre prezente la fața locului, au consolidat analiza comună a provocărilor democratice întâlnite în țările lor partenere. Au fost identificate domenii de activitate ce prezintă potențial de cooperare cu țările partenere într-un mod adaptat și eficace în vederea întreprinderii de reforme democratice. Elaborarea de planuri de acțiune privind democrația va continua în 2016.

Exercițiul-pilot a arătat necesitatea de a extinde sprijinul UE acordat instituțiilor democratice prin axarea pe interacțiunile dintre instituțiile statului și cetățeni, prin sprijinirea legislaturilor, prin consolidarea legăturii dintre partidele politice și cetățeni, prin sprijinirea democrației locale, precum și prin implicarea actorilor tradiționali care joacă un rol în consolidarea democrației. De asemenea, acesta a încurajat crearea de noi sinergii între analiza privind democrația, strategiile de țară privind drepturile omului și foile de parcurs privind societatea civilă.

Planul de acțiune al UE privind democrația și drepturile omului prevede angajamentul UE de a-și intensifica activitatea de susținere a sistemelor pluripartide și a partidelor politice din cadrul acestora, precum și a parlamentelor – în scopul extinderii spațiului politic –, și de a consolida legătura dintre misiunile de observare a alegerilor și agenda mai generală de susținere a democrației. Monitorizarea mai sistematică a recomandărilor misiunilor de observare a alegerilor, inclusiv prin intermediul asistenței electorale, contribuie la acest obiectiv.

Fondul european pentru democrație (FED), care își încheie primul ciclu de activitate de 3 ani în 2015, joacă un rol complementar important. Inițiat prin intermediul unei decizii a Consiliului în 2012, fondul funcționează în mod independent față de UE, însă în complementaritate cu alte instrumente ale UE. FED se axează pe procesele de tranziție și sprijină actorii care nu pot beneficia de asistență prin alte mijloace, concentrându-se asupra țărilor din vecinătatea Europei și dincolo de aceasta. În decembrie 2014, consiliul guvernatorilor a aprobat extinderea activității FED la „vecinii vecinilor”, cu un plafon de 15 % din bugetul FED. În cursul anului 2015 au fost alocate câteva granturi pentru derularea unor activități în Rusia și în câteva țări din Asia Centrală. Sprijinul direct din partea FED acordat grupurilor-țintă este finanțat prin intermediul unor resurse suplimentare care provin din contribuții voluntare din partea statelor membre și a altor părți interesate, cum ar fi fundațiile private etc. În iunie 2015, o nouă contribuție de 12 milioane EUR a fost decisă de Comisie pentru costurile de funcționare ale FED în perioada 2015-2018.

Pedeapsa cu moartea

Deși anul 2015 a fost marcat de o creștere puternică a numărului de execuții în unele țări adeptе ale menținerii pedepsei cu moartea, țările aboliționiste reprezintă în continuare o majoritate clară la nivel global. În practică, 101 țări au abolit pedeapsa cu moartea în totalitate. Alte 33 de țări sunt aboliționiste în practică – în sensul că nu au mai executat o persoană de cel puțin 10 ani și aplică de multă vreme o politică de evitare a execuțiilor.

Pe parcursul anului 2015, UE a continuat să își reafirme opoziția față de **pedeapsa cu moartea** și s-a folosit de toate instrumentele diplomatice de care dispune pentru a înregistra progrese în direcția abolirii la nivel mondial. Planul de acțiune privind drepturile omului și democrația menține pedeapsa cu moartea, alături de tortură, în centrul priorităților sale, solicitând includerea lor pe scară largă în toate acțiunile de sprijin ale UE destinate țărilor partenere și organizațiilor societății civile. Cererea globală de propuneri lansată în cadrul IEDDO în 2015 a inclus un lot specific pentru sprijinirea proiectelor societății civile care luptă împotriva pedepsei cu moartea.

Chestiunea pedepsei capitale a fost abordată sistematic față de țările adepte ale menținerii acesteia, figurând pe ordinea de zi a dialogurilor politice sau a dialogurilor dedicate drepturilor omului. Prin declarații publice, UE a deplâns utilizarea în continuare a pedepsei cu moartea în diferite părți ale lumii: atenția s-a concentrat mai ales asupra Iranului, Irakului, Arabiei Saudite, Pakistanului, Belarusului, Egiptului, Japoniei, Indoneziei, Republicii Singapore, Chinei, Vietnamului, Taiwanului și SUA, dar au fost făcute declarații și au fost întreprinse demersuri în multe alte țări, în temeiul standardelor minime definite de dreptul internațional și de Orientările UE privind pedeapsa cu moartea. UE a pus un accent deosebit pe încălcarea acestor standarde minime, subliniind inadmisibilitatea aplicării pedepsei cu moartea în cazul minorilor, al persoanelor cu handicap intelectual și pentru infracțiuni care nu se numără printre „cele mai grave”, cum ar fi infracțiunile legate de droguri.

UE a continuat să sprijine în mod activ eforturile depuse de către Uniunea Africană în vederea adoptării unui protocol adițional privind abolirea pedepsei cu moartea la Carta africană a drepturilor omului și popoarelor, astfel cum s-a confirmat cu ocazia recentului dialog UE-Uniunea Africană privind drepturile omului din 24 noiembrie. În mod similar, UE utilizează o abordare regională pentru a sprijini părțile interesate de la nivel regional și local care iau atitudine în privința pedepsei cu moartea în Asia de Sud-Est. De asemenea, UE a salutat abolirea pedepsei cu moartea în Fiji, în Suriname, în Mongolia și în statul american Nebraska.

Pentru a marca Ziua Europeană împotriva Pedepsei cu Moartea și Ziua Mondială împotriva Pedepsei cu Moartea, la 10 octombrie, UE și Consiliul Europei au prezentat o declarație comună în care și-au reafirmat opoziția față de recurgerea la pedeapsa capitală în toate circumstanțele, precum și angajamentul față de abolirea pedepsei cu moartea în întreaga lume. În paralel, numeroase delegații ale UE au comemorat această dată importantă prin organizarea de diferite evenimente, cum ar fi dezbateri, conferințe și alte activități de sensibilizare a opiniei publice.

UE a continuat să își exprime opoziția față de pedeapsa cu moartea în toate forurile multilaterale relevante, în special în cadrul ONU, al OSCE și al Consiliului Europei, pornind de la succesul adoptării Rezoluției 69 a Adunării Generale a ONU privind un moratoriu asupra recurgerii la pedeapsa cu moartea³⁶, care a înregistrat un număr fără precedent de voturi pentru. RSUE pentru drepturile omului, Stavros Lambrinidis, a sporit vizibilitatea activității UE împotriva pedepsei cu moartea, luând cuvântul cu ocazia dezbaterii bienale privind chestiunea pedepsei cu moartea din cadrul Consiliului pentru Drepturile Omului în martie 2015, care s-a axat pe eforturile regionale de abolire. De asemenea, UE a participat activ la reuniunea ministerială la nivel înalt a Adunării Generale a ONU, organizată în comun de OHCHR, Italia, Franța, Argentina și Fiji, intitulată „Renunțarea la pedeapsa cu moartea” (New York, 29 septembrie 2015).

Tortura și alte forme de maltratare

Cazurile semnalate de dispariții forțate, de detenții arbitrare și de maltratare a migranților, precum și alte cazuri semnalate din întreaga lume au evidențiat persistența utilizării torturii și a maltratării și necesitatea de a le aborda, de asemenea, în afara mediului carceral convențional. În acest context, UE, în special prin intermediul Reprezentantului Special al UE pentru drepturile omului, Stavros Lambrinidis, a pus în discuție această chestiune în mod sistematic în cursul vizitelor și al dialogurilor privind drepturile omului cu țările terțe, încurajând țările să ratifice și să pună în aplicare Convenția ONU împotriva torturii și Protocolul opțional la aceasta, precum și să își unească eforturile pentru a promova ratificarea universală. UE a îndemnat țările să se asigure că tortura este pedepsită de lege și urmărită penal în mod adecvat, că victimelor li se acordă despăgubiri și că recomandările din partea mecanismelor internaționale de monitorizare sunt respectate. De asemenea, UE a abordat aspecte privind cazuri de dispariții forțate și detenție secretă. În cadrul acestor dialoguri, UE a oferit modalități concrete, inclusiv sprijin financiar, pentru a ajuta țările în eforturile lor de a eradica tortura și maltratarea, în funcție de nevoile lor.

³⁶ Rezoluția A/RES/69/186 a Adunării Generale a ONU:
http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/69/186

Planul de acțiune al UE privind drepturile omului subliniază nevoia de a aborda această problemă într-un mod cuprinzător, de a integra măsuri de protecție în activitățile UE, cum ar fi combaterea terorismului și gestionarea crizelor, de a aborda legăturile dintre pedeapsa cu moartea, disparițiile forțate și arestarea și detenția arbitrară și de a întreprinde acțiuni comune cu organizațiile internaționale și regionale și cu organizațiile societății civile, inclusiv Inițiativa mondială referitoare la Convenția împotriva torturii (CTI), care are o durată de 10 ani, pentru a realiza ratificarea globală și punerea în aplicare a Convenției ONU împotriva torturii până în 2024.

Prin intermediul sprijinului bilateral acordat, UE răspunde necesității reformei judiciare, vizând un sector al justiției independent, asigurarea accesului la justiție și îmbunătățirea condițiilor din închisori în mai multe țări. Sprijinul este oferit pentru formarea forțelor de poliție, precum și a oricăror alte categorii de personal implicate în sistemul penal, cu privire la drepturile omului și la modalitatea detectării și a raportării acuzațiilor de tortură.

În cadrul IEDDO, o serie de proiecte vizează prevenirea torturii și a altor forme de maltratare, precum și reabilitarea victimelor unor astfel de acte. Prin consolidarea capacităților și prin schimbul de bune practici, două proiecte finanțate în cadrul IEDDO oferă sprijin unui număr de peste 60 de instituții naționale pentru drepturile omului din Africa și Asia pentru a-și îndeplini în mod corespunzător rolul național important în lupta împotriva torturii și a maltratării. Un alt proiect care acoperă Asia, Caucazul, Orientul Mijlociu, continentele americane și UE promovează controale mai stricte asupra furnizării și a utilizării de tehnologii destinate torturii și încurajează guvernele-țintă să elaboreze politici, proceduri și legi naționale eficace pentru a controla comerțul cu tehnologii destinate torturii și utilizarea acestora, precum și pentru a reglementa răspunderea în legătură cu aceste tehnologii. Alte exemple de domenii vizate de finanțarea din partea UE sunt îmbunătățirea condițiilor din închisori, sensibilizarea cu privire la nevoile specifice de protecție a grupurilor vulnerabile, sprijinul pentru metode alternative de detenție în cazul tinerilor, precum și oferirea posibilității ca victimele torturii să își facă auzită vocea, sensibilizarea opiniei publice și tragerea la răspundere a autorilor faptelor.

UE colaborează cu Consiliul Europei pentru a oferi sprijin și a contribui la consolidarea capacităților sistemelor penale din mai multe țări, de exemplu prin intermediul programului de formare pe termen lung destinat personalului penitenciarelor din Georgia.

Pe lângă sprijinul financiar, delegațiile au organizat, de asemenea, evenimente de sensibilizare cu privire la importanța combaterii torturii.

UE are o cooperare fructuoasă cu organizațiile societății civile active în combaterea torturii. În 2015, au fost organizate cursuri pentru personalul instituțiilor UE și al statelor membre, în cadrul cărora organizațiile societății civile³⁷ și fondul special al ONU au prezentat sesiuni referitoare la prevenirea torturii, la monitorizare, la reabilitarea victimelor, precum și la potențialul de consolidare a cooperării dintre ONU și UE. Reprezentanții UE au participat, de asemenea, la un schimb de opinii cu Comitetul contra torturii al ONU și cu societatea civilă, inițiat de FIACAT³⁸ la Geneva în luna noiembrie. Acest eveniment a constituit o excelentă ocazie de consolidare a coeziunii în cadrul efortului nostru comun de a aborda tortura și maltratarea.

În concluziile sale din decembrie³⁹, Consiliul a reafirmat prioritatea acordată combaterii torturii și a altor forme de maltratare și a salutat raportul special al Curții de Conturi intitulat „Sprijinul Uniunii Europene pentru lupta împotriva torturii și pentru abolirea pedepsei cu moartea”, raport considerat în general pozitiv.

Combaterea discriminării

Egalitatea de gen se află în centrul valorilor europene și este consacrată în cadrul juridic și politic al UE. UE a fost deosebit de activă pentru a marca anul 2015 ca an de referință pentru egalitatea de gen și emanciparea femeilor. Participarea politică și emanciparea economică a femeilor, inițiativele împotriva violenței bazate pe gen și a practicilor dăunătoare (mutilarea/tăierea genitală feminină, căsătoriile copiilor, căsătoriile premature și căsătoriile forțate, feminicidul), acțiunile pentru stoparea violenței sexuale în cadrul conflictelor, punerea în aplicare a Rezoluției 1325 a Consiliului de Securitate al ONU (RCSONU 1325) privind femeile, pacea și securitatea, negocierea noii agende de dezvoltare și integrarea dimensiunii de gen în politicile și practicile de prevenire și combatere a extremismului violent s-au numărat printre domeniile prioritare ale UE în cursul perioadei de raportare.

³⁷ Amnesty International, Asociația pentru prevenirea torturii (APT), Fédération international de l'action des chrétiens pour l'abolition de la torture (FIACAT), Consiliul Internațional pentru Reabilitarea Victimelor Torturii (IRCT), Organizația Mondială împotriva Torturii (OMCT).

³⁸ Federația Internațională a Acțiunii Creștinilor pentru Abolirea Torturii (FIACAT) este o organizație neguvernamentală internațională pentru apărarea drepturilor omului, al cărei mandat este de a milita pentru abolirea torturii și a pedepsei cu moartea.

³⁹ Concluziile Consiliului, decembrie 2015, 14640/15:
<http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14640-2015-INIT/ro/pdf>

Cea de a 20-a aniversare și revizuire a Declarației și a Platformei de acțiune de la Beijing a coincis cu revizuirea la nivel înalt a RCSONU 1325 privind femeile, pacea și securitatea. Aceste ocazii – inclusiv în contextul adoptării Agendei 2030 pentru dezvoltare durabilă, al revizuirilor paralele ale operațiilor ONU de menținere a păcii și al arhitecturii de consolidare a păcii – au oferit susținătorilor agendei privind genul, în fruntea cărora se află UE, posibilitatea de a solicita statelor și organizațiilor internaționale să își reitereze angajamentele, să îmbunătățească metodele de punere în aplicare pentru a obține rezultate mai bune și mai rapide cu privire la obiectivul egalității de gen și să integreze în mod hotărât dimensiunea de gen în cadrul arhitecturii internaționale de pace, securitate și dezvoltare.

ÎR/VP Mogherini a participat la ceremonia de deschidere la nivel înalt a celei de a 59-a sesiuni a Comisiei ONU pentru statutul femeii (CSW), în cadrul căreia a fost negociată și adoptată în mod excepțional o declarație politică în perspectiva celei de a 20-a aniversări a Declarației și a Platformei de acțiune de la Beijing (BPfA). Reprezentantul Special al UE pentru drepturile omului, Stavros Lambrinidis, a participat, de asemenea, la reuniunea Comisiei ONU pentru statutul femeii, luând cuvântul din partea UE în cadrul uneia dintre mesele rotunde la nivel ministerial și al mai multor evenimente colaterale. În cadrul Reuniunii mondiale a liderilor privind egalitatea de gen și emanciparea femeilor, care a avut loc la New York la 27 septembrie, UE, reprezentată de prim-vicepreședintele Comisiei Europene, Frans Timmermans, s-a angajat să promoveze independența economică a femeilor și să combată violența împotriva femeilor prin intermediul prevenirii, al protecției și al urmăririi în justiție. UE s-a angajat, de asemenea, să includă o puternică dimensiune de gen în Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă, atât ca obiectiv de sine stătător, cât și prin integrarea sa în cadrul altor scopuri și obiective. Cu ocazia sesiunii la nivel înalt a dezbaterii deschise a Consiliului de Securitate al ONU care a marcat cea de a 15-a aniversare a RCSONU 1325, UE s-a angajat să aloce peste 100 de milioane EUR în cursul următorilor 7 ani pentru proiecte privind egalitatea de gen și emanciparea femeilor și a fetelor.

În 2015, UE a adoptat următoarele documente de politică în care temele egalității de gen și emancipării femeilor în cadrul relațiilor externe au fost plasate ca prioritate pe ordinea de zi: Planul de acțiune privind drepturile omului și democrația, Planul de acțiune privind egalitatea de șanse între femei și bărbați (2016-2020), care stabilește o listă cuprinzătoare de acțiuni în vederea îmbunătățirii situației femeilor în ceea ce privește egalitatea de drepturi și emanciparea, și Angajamentul strategic pentru egalitatea de gen (2016-2019), care promovează egalitatea de gen și drepturile femeilor din întreaga lume.

În septembrie 2015, ÎR/VP Federica Mogherini a numit pentru prima dată în cadrul SEAE un consilier principal pe probleme legate de egalitatea de gen și de punerea în aplicare a Rezoluției 1325 a CSONU privind femeile, pacea și securitatea, în persoana ambasadorului Mara Marinaki.

Milioane de **copii** din întreaga lume suferă în continuare de toate formele de violență, inclusiv de pe urma consecințelor și a poverii războiului și a atrocităților conexe, a discriminării și a sărăciei. Drepturile copiilor migranți, ale copiilor refugiați și ale copiilor strămutați în interiorul țării sunt încălcate în mod continuu. Aceștia sunt privați de dreptul la educație și se confruntă cu un risc sporit de violență, de a dispărea sau de a cădea victimă traficului de persoane. Situația de criză a supus sistemele de azil și de protecție a copilului unor presiuni deosebite sau a exacerbă lacunele existente din cadrul sistemelor.

Prin intermediul Convenției Organizației Națiunilor Unite cu privire la drepturile copilului, comunitatea internațională și-a luat un angajament important de a respecta drepturile tuturor copiilor. Această convenție, ratificată de 196 de țări, este convenția privind drepturile omului care este ratificată de cel mai mare număr de țări. În 2015, UE a adus în discuție obligația statelor părți de a pune în aplicare convenția în cadrul dialogurilor sale privind drepturile omului, al reuniunilor subcomitetelor și al reuniunilor grupurilor informale privind drepturile omului cu țările terțe și a salutat ratificarea convenției de către Sudanul de Sud și Somalia.

UE a sprijinit în mod ferm includerea în Agenda 2030 a obiectivului 8.7 care vizează eradicarea muncii forțate, eliminarea sclaviei moderne și a traficului de ființe umane și asigurarea interzicerii și a eliminării celor mai grave forme ale muncii copiilor, inclusiv a recrutării și utilizării copiilor soldați, și eradicarea muncii copiilor sub toate formele sale până în 2025, precum și includerea obiectivului 16.2, care vizează eliminarea abuzului, a exploatării, a traficului și a tuturor formelor de violență și de tortură împotriva copiilor. În 2015, UE a efectuat ample consultări pregătitoare cu ONG-urile axate pe copii, cu organismele ONU și cu alte organizații internaționale cu privire la importanța unei acțiuni pentru consolidarea sistemelor de protecție a copilului în țările terțe în cadrul noului Plan de acțiune al UE privind drepturile omului și democrația.

Angajamentul UE pentru eradicarea tuturor formelor de violență împotriva copiilor este, de asemenea, reflectat de lansarea, în septembrie 2015, a unei acțiuni diplomatice cu un accent global pe toate formele de violență împotriva copiilor și a femeilor, precum și pe eradicarea căsătoriilor copiilor, a căsătoriilor premature și a căsătoriilor forțate și a mutilării/tăierii genitale feminine. Toate delegațiile UE au primit instrucțiuni să aleagă domenii prioritare în care să desfășoare acțiuni

și să prezinte un raport până în decembrie 2015.

UE a continuat să sprijine campania „Copii, nu soldați” inițiată în comun, în 2014, de reprezentantul special al secretarului general al ONU pentru **copii și conflictele armate** și de UNICEF, care vizează încetarea recrutării și a folosirii copiilor în conflicte de către forțele armate guvernamentale până în 2016. În ciuda escaladării conflictelor și a provocărilor sporite în materie de securitate cu care s-au confruntat unele țări participante la campanie în 2015, campania a avut ca rezultat, până în prezent, eliberarea a mii de foști copii-soldați, iar o serie de guverne au făcut dovada unor angajamente clare și a unor progrese laudabile. De asemenea, Comisia a lansat o cerere de propuneri în luna august, multe dintre acestea punând accent pe sprijinirea proiectelor destinate copiilor asociați grupărilor de forțe armate și bandelor și afectați de violența armată.

Pe lângă alte instrumente, programul „Bunuri publice globale și provocări globale” (GPGC) 2014-2020⁴⁰ din cadrul Instrumentului de cooperare pentru dezvoltare (ICD)⁴¹ urmărește combaterea tuturor formelor de muncă a copiilor și sprijinirea strategiilor și a intervențiilor care abordează problemele și provocările speciale cu care se confruntă copiii. La sfârșitul anului 2015, Comisia Europeană a comandat un studiu de evaluare a principalelor intervenții ale UE în temeiul diverselor instrumente, în vederea propunerii unor măsuri eficace privind acțiuni viitoare de combatere a muncii copiilor și a muncii forțate în cadrul activităților UE privind cooperarea internațională și dezvoltarea.

Pe parcursul anului 2015, UE a continuat să evidențieze lansarea Setului de instrumente UE-UNICEF privind drepturile copilului: „Integrarea drepturilor copilului în cooperarea pentru dezvoltare”. Au fost organizate sesiuni de formare pentru personalul delegațiilor UE, pentru autoritățile locale și pentru organizațiile societății civile cu privire la drepturile copilului, în cooperare cu Agenția germană de cooperare (GiZ).

⁴⁰ Anexa II – programul „Bunuri publice globale și provocări globale” din cadrul Instrumentului de cooperare pentru dezvoltare (ICD), Regulamentul (UE) nr. 233/2014 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 martie 2014 de instituire a unui instrument de finanțare a cooperării pentru dezvoltare pentru perioada 2014-2020.

⁴¹ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014R0233&from=RO>
https://ec.europa.eu/europeaid/how/finance/dci_en.htm_en

UE și-a consolidat și mai mult angajamentul privind educația în situații de urgență. Comisia a alocat 11 milioane EUR pentru 18 proiecte umanitare menite a susține copiii afectați de conflicte și de situații de urgență complexe prin intermediul educației, inclusiv o finanțare specifică de 1 milion EUR pentru educația copiilor afectați de epidemia de Ebola. Această inițiativă a crescut în fiecare an, începând cu 2012, an în care UE a dedicat suma aferentă Premiului Nobel pentru pace unor copii privați de șansa de a crește în condiții de pace. Până la sfârșitul anului 2015, DG ECHO a alocat peste 23 de milioane EUR, oferind asistență unui număr de peste 1,5 milioane de copii din 26 de țări.

UE a lansat un studiu privind instituționalizarea copiilor și posibilele soluții alternative de îngrijire în Asia, Africa și în țările din America Centrală și de Sud. Principalele obiective ale studiului sunt îmbunătățirea cunoștințelor specifice și orientarea posibilelor acțiuni viitoare referitoare la problema copiilor instituționalizați din întreaga lume care sunt lipsiți de îngrijire părintească.

În ceea ce privește acțiunile multilaterale ale UE, în fiecare an UE propune, în cadrul ONU, două rezoluții cu privire la drepturile copilului alături de GRULAC. La fel ca în cazul rezoluției Consiliului pentru Drepturile Omului al ONU intitulată „Către investiții mai bune în drepturile copilului”, UE a exercitat de asemenea un rol de frunte în cadrul lucrărilor privind rezoluția Comisiei a III-a a Adunării Generale a ONU referitoare la dreptul la educație. Această din urmă rezoluție invită statele, printre altele, să susțină dreptul tuturor fetelor și băieților la o educație de calitate, cuprinzătoare și deschisă tuturor, inclusiv pentru copiii cu handicap, să asigure accesul egal pentru copiii indigeni, să asigure educația copiilor în situații de urgență și să protejeze educația în situații de conflict armat.

UE recunoaște pe deplin problemele grave cu care se confruntă **persoanele în vârstă**, inclusiv în ceea ce privește ocuparea unui loc de muncă, discriminarea, abuzurile, neglijarea și pensiile. În 2015, UE a participat în mod activ la lucrările Grupului de lucru deschis cu privire la îmbătrânire pentru a consolida apărarea drepturilor omului în cazul persoanelor în vârstă, care s-au desfășurat la New York în iulie 2015, precum și la deliberările Consiliului pentru Drepturile Omului consacrate persoanelor în vârstă. Aceste reuniuni reprezintă ocazii importante pentru reprezentanții guvernelor, experți și actorii societății civile de a face schimb de experiență, de bune practici și de politici, inclusiv de a analiza propuneri de fond privind un instrument juridic internațional.

În 2015, persoanele **LGBTI**⁴² s-au bucurat de unele progrese în direcția egalității, înregistrându-se momente de referință pe tot parcursul anului. Căsătoria între persoane de același sex a fost legalizată în Statele Unite ale Americii și în Mexic, iar țări precum Mozambic au dezincriminat relațiile între persoane gay și lesbiene. În ciuda acestor progrese, campania mondială având ca scop ca persoanele LGBTI să se poată bucura de toate drepturile omului a întâmpinat totuși o serie de obstacole în alte regiuni, inclusiv în Africa și în Orientul Mijlociu. Există încă aproximativ opt țări în care homosexualitatea este pasibilă de pedeapsa cu moartea, iar aproape 80 de țări consideră în continuare relațiile între persoane de același sex ca fiind ilegale. Actele de violență împotriva persoanelor LGBTI continuă să facă ravagii în multe locuri, iar discriminarea în sistemul sanitar, în educație și în alte sectoare este larg răspândită.

UE este din ce în ce mai activă în privința acestei chestiuni. În 2015, UE a pus în discuție problema drepturilor persoanelor LGBTI în dialogurile sale privind drepturile omului cu Brazilia, Georgia, Ucraina, Mexic, Turkmenistan și Kârgâzstan. Subiectul a fost, de asemenea, abordat cu SUA și Canada. Un alt forum în care au fost discutate chestiuni legate de persoanele LGBTI a fost dialogul politic în temeiul articolului 8 din Acordul de la Cotonou cu statele din Africa, zona Caraibilor și Pacific. În acest context, chestiunile legate de persoanele LGBTI au fost abordate cu Gambia, Uganda și Belize pe tot parcursul anului 2015. La 17 mai, ÎR/VP Mogherini a emis o declarație pentru a marca Ziua Internațională împotriva Homofobiei, Transfobiei și Bifobiei, manifestând solidaritate cu persoanele LGBTI din întreaga lume în cadrul eforturilor de a pune capăt discriminării pe motive de orientare sexuală și de identitate de gen.

În ceea ce privește cooperarea financiară, în prezent sunt sprijinite 10 proiecte în cadrul IEDDO, destinate ONG-urilor și axate pe tema egalității pentru persoanele LGBTI, cu o valoare de aproximativ 8 milioane EUR. Obiectivul acestor proiecte este de a îmbunătăți vizibilitatea și gradul de acceptare a organizațiilor LGBTI, precum și dialogul acestora cu autoritățile în vederea modificării legilor, de a combate homofobia, de a apăra persoanele LGBTI împotriva actelor de violență și de a oferi persoanelor LGBTI și ONG-urilor formare, informații și asistență juridică.

⁴² Persoane lesbiene, gay, bisexuale, transgen și intersexuale.

În cadrul Organizației Națiunilor Unite, UE continuă să sprijine activitatea ONU, în special Rezoluția privind drepturile omului, orientarea sexuală și identitatea de gen (SOGI)⁴³, adoptată de Consiliul pentru Drepturile Omului în septembrie 2014. În iunie 2015, în cadrul celei de a 28-a sesiuni a Consiliului pentru Drepturile Omului, toate cele 28 de state membre ale UE au semnat Declarația comună privind violența și discriminarea bazată pe orientarea sexuală și identitatea de gen. La 29 septembrie, în cadrul celei de a 70-a Adunări Generale a ONU de la New York, grupul central transregional pentru LGBTI, care include UE și câteva dintre statele sale membre, a organizat un eveniment ministerial colateral, intitulat „Nimeni nu trebuie lăsat în urmă: egalitatea și incluziunea în agenda de dezvoltare pentru perioada de după 2015”. Printre participanți s-au numărat vicepreședintele Comisiei, Frans Timmermans, și secretarul general al ONU, Ban-ki Moon. Împreună cu alți parteneri, UE a sprijinit de asemenea lansarea, în august 2015, a campaniei ONU împotriva homofobiei și a transfobiei, dedicată regiunii Pacificului.

În ceea ce privește alte organizații regionale, UE a fost activă în privința acestei chestiuni în cadrul OSCE, iar în 2015 a susținut din nou un eveniment colateral în cadrul reuniunii privind punerea în aplicare a dimensiunii umane având ca temă intoleranța și discriminarea față de persoanele LGBTI în regiunea OSCE. În cadrul Consiliului Europei, la 17 iunie 2015, UE a făcut o declarație cu ocazia sesiunii Comitetului de Miniștri pentru a atrage atenția asupra necesității de a îmbunătăți drepturile omului în cazul persoanelor LGBTI din Europa și pentru a-și reafirma sprijinul pentru activitățile Consiliului Europei menite să combată toate formele de discriminare.

Costurile excluderii persoanelor LGBTI

Cel de al 8-lea eveniment anual al grupului central pentru LGBT a avut loc cu ocazia Zilei Internaționale a Drepturilor Omului, la 10 decembrie, punând accentul pe costurile excluderii și discriminării, precum și pe beneficiile pentru economie ale integrării persoanelor LGBT, în contextul unui studiu al Băncii Mondiale privind costurile economice ale excluderii în India. UE a promovat o dezbatere cu apărătorii drepturilor omului pentru persoanele LGBTI din întreaga lume, punând în discuție invizibilitatea persoanelor intersexuale, agenda de dezvoltare a ONU și restrângerea spațiului de acțiune pentru societatea civilă.

De asemenea, UE sprijină campania #FREEANDEQUAL.

⁴³ Rezoluția Consiliului pentru Drepturile Omului – Drepturile omului, orientarea sexuală și identitatea de gen (adoptată la 26 septembrie 2014) – **A/HRC/RES/27/32**

UE a continuat să includă drepturile **persoanelor cu handicap** în dialogurile privind drepturile omului cu o serie de țări partenere și organizații regionale.

UE este parte la Convenția privind drepturile persoanelor cu handicap (CRPD). În cadrul celei de a 8-a sesiuni a Conferinței statelor părți, care a avut loc în iunie, UE a prezentat progrese importante în punerea în aplicare a CRPD și și-a exprimat sprijinul pentru integrarea chestiunilor legate de handicap în obiectivele de dezvoltare durabilă. De asemenea, UE a organizat un eveniment colateral alături de Forumul european al persoanelor cu handicap. În august, punerea în aplicare de către UE a CRPD a fost evaluată pentru prima dată de către Comitetul CRPD, pe baza primului raport al UE către ONU privind punerea în aplicare a CRPD în Uniunea Europeană. Referitor la relațiile externe, comitetul a apreciat tendința de a include drepturile persoanelor cu handicap în cadrul finanțării acțiunilor externe ale UE, includerea handicapului în domeniile prioritare ale Comunicării UE privind obiectivele de dezvoltare durabilă post-2015, precum și concluziile Consiliului adoptate cu privire la o gestionare a dezastrelor care să asigure protecția persoanelor cu handicap și angajamentul Consiliului față de Cadrul de la Sendai pentru reducerea riscurilor de dezastre pentru perioada 2015-2030. De asemenea, comitetul a formulat o serie de recomandări privind modul în care se poate îmbunătăți punerea în aplicare a articolelor 11 (privind situațiile de risc și urgențele umanitare) și 32 (privind cooperarea internațională) din CRPD. În decembrie, Comisia a răspuns la recomandările incluse în observațiile finale ale comitetului, prin adoptarea Actului european privind accesibilitatea – o propunere de directivă privind accesibilitatea pentru anumite produse și servicii. În cadrul reuniunii la nivel înalt a ASEM⁴⁴ privind handicapul, care a avut loc la Beijing, în China, în perioada 29-30 octombrie, UE a subliniat importanța pe care o acordă abordării bazate pe drepturile omului, prevăzută de CRPD, și a accentuat că această abordare trebuie, de asemenea, aplicată în contextul pieței emergente a tehnologiilor de asistare.

UE își intensifică sprijinul financiar destinat incluziunii sociale și drepturilor omului pentru persoanele cu handicap în activitățile sale de cooperare pentru dezvoltare. Sprijinul este acordat prin intermediul unor proiecte care vizează persoanele cu handicap, precum și printr-o mai bună integrare a preocupărilor legate de handicap în cooperarea pentru dezvoltare în general, de exemplu prin asigurarea accesibilității.

⁴⁴ Reuniunea Asia-Europa (ASEM) a fost creată în 1996 și a devenit între timp un forum-cheie pentru dialog și cooperare între Europa și Asia.

Drepturile popoarelor indigene și ale persoanelor care aparțin minorităților

Persoanele care aparțin minorităților din toate regiunile lumii se confruntă în continuare cu amenințări grave, discriminare și rasism și sunt adesea excluse de la participarea deplină la viața economică, politică și socială din țările lor. UE s-a implicat în cadrul forurilor multilaterale în promovarea drepturilor persoanelor care aparțin minorităților. Provocările cu care se confruntă grupuri precum romii și tătarii din Crimeea au fost abordate cu deținătorii de mandate internaționale, cum ar fi raportorul special al ONU pentru chestiuni privind minoritățile și Înaltul Comisar al OSCE pentru Minoritățile Naționale. De asemenea, UE a participat, în noiembrie 2015, la Forumul anual privind chestiuni legate de minorități având ca temă minoritățile în sistemul de justiție penală, cu această ocazie UE sprijinind o serie de recomandări referitoare, printre altele, la aplicarea imparțială și nediscriminatorie a legislației. Acțiuni menite să combată și să elimine discriminarea împotriva persoanelor care aparțin minorităților, inclusiv a persoanelor afectate de discriminarea pe criterii de castă, au fost, de asemenea, integrate în politica de cooperare a UE cu țările partenere, precum și în cadrul sprijinului acordat societății civile, în special prin intermediul IEDDO.

Popoarele indigene s-au confruntat în continuare cu provocări privind drepturile omului legate de terenuri, inclusiv în ceea ce privește „acapararea terenurilor” și schimbările climatice.

Prin intermediul IEDDO, UE sprijină un proiect împreună cu OIM privind îmbunătățirea accesului la justiție al popoarelor indigene și dezvoltarea prin intermediul unui mecanism de monitorizare la nivel de comunități. Proiectul a contribuit decisiv la includerea popoarelor indigene în Agenda 2030.

UE și-a exprimat sprijinul pentru inițiativa OIM de a promova accesul popoarelor indigene la o dezvoltare durabilă și favorabilă incluziunii cu ocazia celei de a 325-a sesiuni a Consiliului de administrație al OIM din noiembrie 2015.

Astfel cum se prevede în Planul de acțiune al UE privind drepturile omului și democrația, UE a început să lucreze la o politică consolidată privind chestiuni legate de popoarele indigene, în concordanță cu Declarația Organizației Națiunilor Unite privind drepturile popoarelor indigene și cu documentul final al Conferinței mondiale privind popoarele indigene, care a avut loc la New York în 2014. În acest sens, UE a organizat consultări cu popoarele indigene. În cadrul consultărilor, popoarele indigene au salutat abordarea UE, au oferit contribuții valoroase și recomandări și au solicitat un dialog susținut cu UE. O politică reînnoită a UE privind chestiuni legate de popoarele indigene se preconizează a fi finalizată în 2016.

Eliminarea **rasismului, a discriminării rasiale, a xenofobiei și a intoleranței asociate acestora** a rămas o prioritate pentru UE. UE continuă să fie angajată în cadrul ONU, desfășurând totodată dialoguri cu țările partenere și cu societatea civilă pentru a promova conștientizarea și schimbul de bune practici. În special, UE a contribuit la Grupul de lucru interguvernamental privind implementarea eficientă a Declarației și a programului de acțiune de la Durban, la Comitetul ad-hoc privind elaborarea de standarde complementare, precum și la Grupul de lucru la nivel de experți privind persoanele de origine africană. În plus, UE folosește fiecare prilej, inclusiv dialogurile interactive cu deținătorii de mandat ai Consiliului pentru Drepturile Omului, pentru a condamna rasismul, discriminarea rasială, xenofobia și intoleranța asociată acestora, precum și să pledeze pentru promovarea și apărarea drepturilor omului pentru toți, inclusiv pentru persoanele de origine africană.

Afacerile și drepturile omului

În 2015, au continuat să fie semnalate, în multe părți ale lumii, încălcări ale drepturilor civile și politice, economice, sociale și culturale care rezultă din comportamentul întreprinderilor. Printre acestea s-au numărat atacurile asupra drepturilor lucrătorilor, precum și acapararea terenurilor și strămutarea forțată săvârșite în cadrul comunităților indigene, în special în anumite țări din Asia și America Latină.

În acest context, UE a sprijinit activitățile apărătorilor drepturilor omului și a promovat respectarea drepturilor omului de către mediul de afaceri deopotrivă în cadrul dialogurilor periodice privind drepturile omului și al reuniunilor ad-hoc cu o serie de țări terțe. RSUE pentru drepturile omului a menționat tema afacerilor și a drepturilor omului ca prioritate-cheie în discuțiile sale cu parteneri strategici, inclusiv cu Africa de Sud și Brazilia, precum și cu Uniunea Africană. În luna septembrie, Uniunea Europeană și Brazilia au organizat un seminar dedicat afacerilor și drepturilor omului, în care participanții din instituțiile UE și din statele membre, administrația braziliană, ONU, precum și societăți braziliene și europene au împărtășit bune practici în vederea consolidării cooperării bilaterale și multilaterale cu privire la această chestiune.

UE a continuat să promoveze Principiile directoare privind afacerile și drepturile omului (UNGP), aprobate în unanimitate la nivelul ONU în 2011, ca fiind cel mai bun instrument de politică pentru a aborda aceste aspecte în mod cuprinzător și cu maximă eficacitate, înregistrând totodată progrese în ceea ce privește punerea în aplicare a acestora. Statele membre ale UE au continuat pregătirea planurilor naționale de acțiune referitoare la afaceri și drepturile omului și/sau la responsabilitatea socială a întreprinderilor. Până la sfârșitul lui 2015, șapte state membre au adoptat planuri naționale de acțiune privind afacerile și drepturile omului și alte douăzeci au finalizat planurile naționale de acțiune privind responsabilitatea socială a întreprinderilor sau au înregistrat progrese substanțiale în acest sens. În iulie 2015, a fost adoptat un document de lucru al serviciilor Comisiei privind punerea în aplicare de către UE a Principiilor directoare ale ONU, care furnizează o analiză aprofundată a situației punerii în aplicare a acestora la nivelul UE și în cadrul acțiunii sale externe de la adoptarea Comunicării privind responsabilitatea socială a întreprinderilor (RSI) în 2011⁴⁵. În susținerea agendei privind afacerile și drepturile omului, Comisia a avut un rol activ în facilitarea adoptării unor instrumente complementare, cum ar fi Pactul mondial al ONU, Orientările privind întreprinderile multinaționale ale Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE), Declarația OIM privind întreprinderile multinaționale⁴⁶ și standardul de orientare ISO 26000 privind responsabilitatea socială.

În ceea ce privește asistența tehnică, în 2015 Comisia a efectuat pregătiri pentru lansarea unei cereri de propuneri în cadrul IEDDO cu privire la punerea în aplicare a Principiilor directoare ale ONU privind afacerile și drepturile omului, care va fi publicată în iulie 2016. În mod similar, asistența tehnică pentru anumite țări CELAC în vederea pregătirii unor planuri naționale de acțiune a fost concepută în cadrul Instrumentului de parteneriat. Ca urmare a seminarului UE-Uniunea Africană organizat în 2014 la Addis Abeba, UE a oferit asistență tehnică pentru elaborarea unui cadru al UA de promovare a unei conduite responsabile în materie de afaceri în Africa.

La nivel multilateral, UE sprijină o abordare consensuală. Aceasta include sprijinirea Grupului de lucru al ONU pentru afaceri și drepturile omului instituit în 2011. UE sprijină, de asemenea, Proiectul privind răspunderea și căile de atac condus de Oficiul Înaltului Comisar al Națiunilor Unite pentru Drepturile Omului, care vizează îmbunătățirea accesului la căile de atac interne pentru victimele unor încălcări grave ale drepturilor omului comise de către întreprinderi.

⁴⁵ SWD(2015) 144 final și COM(2011)681.

⁴⁶ Declarația OIM privind întreprinderile multinaționale este o declarație tripartită de stabilire a principiilor privind întreprinderile multinaționale și politica socială.

În luna iulie, un grup de lucru interguvernamental pentru elaborarea unui instrument internațional obligatoriu din punct de vedere juridic privind afacerile și drepturile omului, prezidat de Ecuador, s-a reunit pentru prima dată în cadrul Consiliului pentru Drepturile Omului. La sesiunea de deschidere, UE a pledat pentru un angajament reînnoit privind punerea în aplicare a Principiilor directoare ale ONU și a exprimat critici cu privire la faptul că, în practică, grupul de lucru interguvernamental se va concentra numai asupra corporațiilor transnaționale, în timp ce numeroase încălcări ale drepturilor omului sunt comise de întreprinderi la nivel național. UE și-a exprimat regretul în legătură cu faptul că solicitarea sa ca grupul de lucru interguvernamental să se concentreze asupra tuturor tipurilor de întreprinderi a fost respinsă. Grupul de lucru interguvernamental se va reuni din nou în octombrie 2016.

Responsabilitatea socială a întreprinderilor și afacerile și drepturile omului au fost incluse în dialogurile cu diferite țări și regiuni. De exemplu, cea de a 5-a Conferință a miniștrilor muncii și ocupării forței de muncă din cadrul ASEM, care a avut loc în decembrie 2015, a adoptat Declarația de la Sofia care conține un capitol cuprinzător privind „promovarea muncii decente și a unor locuri de muncă mai sigure în cadrul lanțurilor de aprovizionare globale”.

4. Drepturile omului în ansamblul politicilor externe ale UE

Comerțul

Politica comercială poate fi un instrument puternic pentru a susține promovarea drepturilor omului în țările terțe, în coroborare cu celelalte politici externe ale UE, în special cooperarea pentru dezvoltare. UE a jucat un rol de lider în integrarea obiectivelor de dezvoltare durabilă în politica comercială și în transformarea schimburilor comerciale într-un instrument de promovare a dezvoltării durabile în întreaga lume. Importanța contribuției potențiale a politicii comerciale la dezvoltarea durabilă a fost reafirmată la nivel mondial în 2015 în cadrul Agendei 2030 pentru dezvoltare durabilă.

În conformitate cu Comunicarea din octombrie 2015 intitulată „Comerț pentru toți: Către o politică comercială și de investiții mai responsabilă”⁴⁷, UE continuă să sprijine țările în curs de dezvoltare și, în special, țările cel mai puțin dezvoltate (LDC) și țările cu cea mai mare nevoie de asistență pentru a se integra în sistemul comercial global și a beneficia cât mai mult cu putință de pe urma comerțului. Acest sprijin este acordat prin intermediul politicii UE privind ajutorul pentru comerț, al preferințelor comerciale unilaterale și al acordurilor comerciale bilaterale și regionale.

Considerentele legate de drepturile omului sunt integrate în cadrul preferințelor unilaterale (în special în sistemul SGP+), în politica UE de control al exporturilor și în cadrul acordurilor bilaterale de liber schimb (ALS) ale UE.

În ceea ce privește preferințele unilaterale, actualul Regulament privind sistemul generalizat de preferințe (SGP) se aplică începând cu 1 ianuarie 2014. În cadrul noului sistem, care promovează respectarea a 27 de convenții internaționale (inclusiv a principalelor convenții privind drepturile omului și drepturile lucrătorilor), au fost acordate preferințe comerciale (SGP+) deosebit de avantajoase unui număr de 14 țări. În 2015, UE și beneficiarii SGP+ au desfășurat un dialog intens cu privire la punerea în aplicare a convențiilor, iar UE a implementat noi modalități inovatoare de a oferi sprijin pentru punerea în aplicare, asigurarea respectării și monitorizarea tratatelor relevante privind drepturile omului, precum și ale convențiilor OIM. Primul raport privind ciclul de monitorizare a SGP+ a fost publicat la începutul anului 2016.

- Cererea globală de propuneri lansată în cadrul IEDDO în 2015 a inclus un lot pentru sprijinirea actorilor societății civile și punerea la dispoziția acestora a mijloacelor necesare pentru a contribui la monitorizarea și la punerea efectivă în aplicare a celor 27 de convenții relevante ratificate de țările care beneficiază de SGP+ (5 milioane EUR). Proiectele selectate vor contribui la asigurarea faptului că încălcările drepturilor omului sunt monitorizate în mod corespunzător de către organizațiile societății civile din țările care beneficiază de SGP+.
- În ceea ce privește controlul exporturilor, Regulamentul (CE) nr. 1236/2005 privind comerțul cu bunuri susceptibile de a fi utilizate pentru a impune pedeapsa capitală sau tortura⁴⁸ este în curs de revizuire, iar discuțiile pe marginea propunerii de modificare a Comisiei au înregistrat progrese satisfăcătoare. În ultimul trimestru al anului 2015, Parlamentul European și Consiliul și-au stabilit pozițiile și au inițiat un proces de trilog cu Comisia pe această temă, în vederea încheierii procesului

⁴⁷ COM(2015) 497 final:

<http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2015/RO/1-2015-497-RO-F1-1.PDF>

⁴⁸ Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 1352/2011 al Comisiei (20 decembrie 2011).

în 2016.

Comisia a lucrat la actualizarea Regulamentului 428/2009 al Consiliului⁴⁹ de instituire a unui regim comunitar pentru controlul exporturilor, transferului, serviciilor de intermediere și tranzitului de produse cu dublă utilizare, examinând inclusiv controalele privind tehnologia de supraveghere pentru a atenua riscurile potențiale asociate exportului necontrolat de produse TIC care ar putea fi folosite pentru încălcări ale drepturilor omului. O evaluare a impactului *ex ante* în vederea revizuirii a fost inițiată în 2015; o propunere de revizuire a regulamentului este prevăzută pentru toamna anului 2016.

Comisia Europeană s-a angajat să integreze drepturile omului în propriile evaluări ale impactului, acolo unde este cazul. Evaluările impactului sunt efectuate pentru propunerile legislative și nelegislative, pentru măsurile de punere în aplicare și pentru inițiativele în materie de politică comercială care prezintă un impact economic, social și de mediu semnificativ. Un instrument special de orientare a fost elaborat pentru drepturile fundamentale și drepturile omului⁵⁰.

În cazul acordurilor comerciale și de investiții, serviciul responsabil al Comisiei include în mod sistematic o analiză a posibilelor impacturi asupra drepturilor omului în toate evaluările impactului și evaluările impactului asupra dezvoltării durabile realizate începând cu 2012⁵¹. Evaluările impactului asupra dezvoltării durabile sunt evaluări mai detaliate efectuate pentru toate negocierile comerciale majore, în cursul procesului de negociere.

Pentru a îmbunătăți evaluarea impactului asupra drepturilor omului în cazul inițiativelor în materie de comerț și investiții, începând cu 2015, analiza efectuată în cadrul evaluărilor impactului și al evaluărilor impactului asupra dezvoltării durabile pentru noile inițiative de politică comercială a urmat orientările specifice publicate de Comisie în același an. Acesta este cazul evaluării impactului asupra dezvoltării durabile referitoare la Acordul privind protejarea investițiilor dintre UE și Myanmar/Birmania, care a fost lansată în septembrie 2015 și care urmează a fi încheiată în prima jumătate a anului 2016.

⁴⁹ Regulamentul (CE) nr. 428/2009 al Consiliului (5 mai 2009).

⁵⁰ Instrumentul privind o mai bună legiferare # 24.

⁵¹ Metodologia utilizată se bazează pe orientările din 2011 elaborate de serviciile Comisiei cu privire la luarea în considerare a drepturilor fundamentale în evaluările impactului, SEC(2011) 567 final: http://ec.europa.eu/justice/fundamental-rights/files/operational-guidance_en.pdf

În sfârșit, la nivel multilateral, UE sprijină Tratatul privind comerțul cu arme (TCA), care are ca obiectiv sporirea responsabilității și a transparenței în comerțul cu arme și care a intrat în vigoare la sfârșitul anului 2014. Tratatul prevede, printre altele, că în luarea deciziilor cu privire la exportul armelor trebuie evaluat riscul ca armele să fie folosite pentru comiterea sau facilitarea unor încălcări grave ale drepturilor omului sau ale dreptului internațional umanitar, inclusiv a unor acte de violență bazată pe gen. Această evaluare a riscului se adaugă interdicției de a exporta arme dacă acestea ar putea fi folosite pentru comiterea de genocide, crime împotriva umanității, încălcări grave ale Convenției de la Geneva, atacuri îndreptate împotriva civililor sau alte crime de război, astfel cum sunt definite de convențiile internaționale relevante.

În acest context, în 2015, UE a continuat să promoveze ratificarea tratatului de către toate statele membre ale ONU. Pe lângă aceste eforturi diplomatice, programul de susținere a punerii în aplicare a TCA finanțat de UE a furnizat asistență tehnică unui număr de țări beneficiare (până în prezent, 11) în ceea ce privește consolidarea sistemelor lor naționale, în conformitate cu cerințele tratatului.

Cooperarea pentru dezvoltare

UE se angajează să integreze drepturile omului în activitățile sale de cooperare pentru dezvoltare. În acest context, ca urmare a adoptării în 2014 a documentului de lucru al serviciilor Comisiei privind „o abordare bazată pe drepturi, care să cuprindă toate drepturile omului, pentru cooperarea pentru dezvoltare a UE”⁵² și a concluziilor ulterioare ale Consiliului⁵³, care au constituit un set de instrumente conținând orientări concrete, UE a început să integreze progresiv o astfel de abordare bazată pe drepturi în programele sale de dezvoltare. Obiectivul nu este doar de a „nu aduce prejudicii” prin evitarea efectelor negative nedorite ale activităților de dezvoltare pentru beneficiarii finali, ci și de „genera beneficii maxime” printr-o contribuție concretă și directă la realizarea drepturilor omului, considerată atât un mijloc, cât și un scop al cooperării pentru dezvoltare. Comisia a integrat abordarea bazată pe drepturi în documente-cheie, inclusiv, de exemplu, în fișele de identificare privind modalitățile de ajutor, în sistemul de monitorizare a proiectelor, în grila de criterii de evaluare a proiectelor, precum și în foile de parcurs pentru colaborarea cu societatea civilă. La nivel local, unele delegații ale Uniunii au integrat deja abordarea bazată pe drepturi în activitățile lor de programare.

Proiectele finanțate de UE sunt concepute din ce în ce mai des conform abordării bazate pe drepturi. În plus, în 2015 s-au desfășurat activități pregătitoare pentru un program de sprijin, care urmează să devină operațional până la începutul anului 2016, destinat formării delegațiilor UE și a altor angajați ai UE cu privire la punerea în aplicare a abordării bazate pe drepturi.

O primă evaluare a punerii în aplicare a setului de instrumente este avută în vedere.

⁵² SWD(2014) 152 final, Bruxelles, 30 aprilie 2014.

⁵³ Concluziile Consiliului privind o abordare bazată pe drepturi, adoptate în mai 2014:
http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/foraff/142682.pdf